

309218

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5.

జేన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఆగస్టునెల 26 వ తేది సోమవారము

నెం. 124

సంపుటము. ౫

కాళియ క్రి నా మ నం వ త్ప ర శ్రావణ మాస బహుళ చతుర్థ ర.

సంచిక ౧౨౪

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1.5 నెల 0-8-0

పంచభావచీటి చూచుకొనిన మోసము గలదు.

తలనొప్పిల మాన్పును.

పార్శ్వపునావపుల కారణమున

నాయువు బొట్ట బొగొట్టును.

మూత్రావరణముల యందును.

ప్రతిమంట నుండవగినది.

వనమూలికలచే హింసూజేతమును

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

విశేషములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు

అమృతాంజనం డిపో, 6, తిలకాపేట వీధి, మద్రాసు

బహుమతులు

లిలా లేక నురేంద్రనగరములో:—ఇందు శ్రీల మనస్సే

ర్థము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0

యశోధర:—ఇందో: యాదుది తనమగనివైత్యుల యమరా

గమునకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్మిత్తీకదమ్మును 0-12-0

మనోరమ:—మగడుపేట కేగి రాత్రి సునంద జన్మకొననతని

సామర్థ్యములే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0

జగ దేవరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్మి

త్తీకై దెచ్చి సామర్థ్యనతి కథ ... .. అ. 0-10-0

సహజోదర వాంధ:—తమ్మునకు బుద్ధితేజ కలహించిన

అన్న సహింపవలయు ననటను బోధించును. అ. 0-4-0.

అల్లారాబ్బలమున కోర్కెనికోడగ్గరి ప్రలాపము:—

అత్తలు కోడంద్రుని బాధించు విధములగలది. అ. 0-2-0

మిత్రద్రోహము:—అపద్ధంధుడగు మిత్రునివై నిందకూడి

కడకు తాను జన్మకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0

588 కలయువాగు:— కణ్ణా బుక్ డిపో

6, కంకలైశేమి శ్రీ వీధి, సాయుకాదు పేట, మద్రాసు

TRANSFER

OF

WAR LOAN BONDS

For shares in our Com-
pany will benefit our King
and Country and help Swa-
deshi. Let every patriotic
Indian buy a few shares
of Rs. 25 each. For pros-
pectus and application
forms apply to the Manag-
ing Director. (962)

The Swadeshi Industrials Ltd.,
CONJEEVARAM.

మలయ చందనము

(1251) పెగరోగమునకు మౌళికము
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి
తెలియదు. పత్తము లేదు. పిచికా
మున్నగు కణచికిత్సల పనిలేదు. దుచ్చ
మైన మా మలయచందనము ఎటువ
తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల
పెగరోగమును మూడు వూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0

గంధర్వఫార్మసీ, రాజమండ్రి.

ఆంధ్ర విద్యానిధి; విన్నవము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము తృప్తి
కరముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు
విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట దుర్లభము.
ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము దుర్లభము.
ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును
బొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభి
మానులు ఆంధ్రదేశాభిమానులు ప్రత్యేకము
ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధికిగాని సహ
యము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల
విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నీ క్రింది
విరునామాకు పంపవలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,

7, తిలకాపేట వీధి, మద్రాసు.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన
“ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము” ఈ అపూర్వ గ్రంథ
మూల జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, సభకట్టు, పరకాయ
ప్రవేశవిద్య, వామదేశ మనోజేగము, సౌమ్యభువము, ఇం
పు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూరి
వైద్యము, యంత్రములు, మురికావారి చీట్లకేత మహామహి
విచిత్ర విశోధవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయ
ముచేయుట, ముమిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమా
యగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, రక్తమును
తలకాయచేత మూటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టుకొ
నూడకుండా కస్తూరులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజమా
యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొ
లగు విచిత్రములు, అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివి
నీవు అత్యద్భుతముగా పేజీకే చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చు
చున్నాను. డబ్బు సంపాదించుట కిది నులభ మైన మార్గము
నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము ఆర్జించుకొగలరు. ఈ నెల
అఖరులో గా కొనవారికి మాత్రమే యీ గ్రంథమును రూ 4 ల
కీర్తవడును. ఇతరులకు రూ 15 ల. వలయువారు నెండుసేతకు
దరఖాస్తుతో కూడా అడ్వాన్సుగా 1 రూపాయను మాత్రము
మరియాదగు ద్వారా యీక్రింది విలాసమునకు పంపించినచో
ఆ పరమరస్యమైన గ్రంథమును ముగ్ధులకు రూ 3 లకు వి. పి
X పంపబడును. (394-984)

పి. ఆర్. కళ్యాణం నాయుడు, బంగోలు (గుంటూరు జిల్లా)

ఆంధ్ర ప్రత్యేక

1-7-18 మొదలు చందావివరము.

	దీప నిక	సంకతో
చందా సం॥ కు	రూ. 18-0-0	18-8-0
6 మాసములకు	9-0-0	9-12-0
3 ..	4-8-0	5-8-0
1 ..	1-8-0	
వి. పి. భక్తులను శరే తమకు శ్రేణివలయును.		
లోకలు చందాదారులకు మాత్రము		
దివ్యుత్తర చందా సం॥కు	15-0-0	
... .. 6 మాసములకు	7-12-0	
... .. 8 మాసములకు	4-0-0	
... .. 1 మాసమునకు	1-8-0	
విడివృత్తి	0-1-0	
మేనేజరు : ఆంధ్ర ప్రత్యేక.		

301 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

లోకాయుధార కస్తూరిమాత్ర ల నిష్పక్షైరను
పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను అక్షరకొలది సీసాలు విక్రయింప
బడుచున్నది.

ఇండియానా మత్రమే కాక; బర్మా, సిల్హా,
మలియానేట్, గోవా, ఫీజి, బెల్జి, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు
ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించు
చున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేయే లోకాయుధార” కస్తూరి
మాత్రం సీసా మీయింటు నున్న యెడల. మాటికి వైద్యుల
సమయమును, నిరీక్షించి, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.
శీతలము, శీతవాతము, అతిష్ఠము, పార్శ్వవాతము,
జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి,
బలహీనత, ఆనాగోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము,
చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు
ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంత ప్రసేనచే నాశ్వర్యముగా
పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో నీకేవిధము లగునట్టియు నుపయోగ
రములగు కస్తూరిక మూలికలనుండియే యీమధములను
తయారు చేయుచుందురు.

రిజిస్టరైన యీవాస్తావ గురుతులు, ప్రతి సీసాయం
దును ఉండెను; చూచి తీసికొనవలెను.

అనాపాపప్రేమ, ప్రతిసీసాలో గూడి
యందును. 260 మాత్రలన్న సీసా 4తరాలూ,
మూలమే.

6 సీసాల కొకసారి తెప్పించుకొని	
టపాల ఖర్చుతోచేరి	రూ 1-8-0
12 సీసాల కొకసారి కొనిన	2-12-0
25 సీసాల కొకసారి కొనిన	5-0-0

సమస్త రోగములకు మాద్య అయిన శ్రే
ణియ సిద్ధాంతములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

126

అద్భుత నివారిణి.

ప్రాసెసర్ కేముగారి
ఎలెక్ట్రిక్ ట్యాంక్ కెరెన్సు

ఇది బలహీన
లకును నీరస
లకును మంచి
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్ఞానకమ
తక్కువగాను
మెదడు బల
గా నుండుట

తనిచుండెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, విస్మయకర, బలహీనము
అయినను, సుక్ష్మవస్తువులతోగొట్టును. విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గురుప్రాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మోస
లకు వారికి ప్రత్యేకమైనందు; బలమును గలిగించును. ఆశా
శీలమంది ఇందులకు బాగుపడినవారు. నీవుబాడ కేటిడినక
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తూను ఒకమారు పరీక్షించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 ,, ,, ,, 2-0-0

నవీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!

ఆటో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆటోలు
వాసనయును కలదు. అత్యంత సౌకర్యము మొదలగువాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. వేగిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయ వైగాని 2-8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నంద
కను మధ్యలోనుండు యెంత సుఖమయిన వాసనను అన
భవించ వచ్చునో అంత అనాభవించును. ఇతర వాసనలు దా
వేసినయెడలగా యీ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాథ
మ్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపును.
బుడ్డి (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0.8-0 } వి.సి. చార్జీ
,, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0.12-0 } రూ. 0.4-0
,, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2.0-0 } ప్రత్యేకము
అంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్ అండు టెమికల్ కంపెనీ
కెం 155, జామ్నూనీదు వీధి, బొంబాయి.

ప్రకటన

1292

శ్యానిటరీ ఇంజనీర్స్ యొక్క ఆవశ్యకత :-

గుంటూరు తాలూకా బోర్డులో కలరా
మ్యాటిలో కొంతకాలము పనిచేయుట కొక
శ్యానిటరీ ఇంజనీర్ కావలయును. మానమునకు
వేతనము రూ. 45-0-0 లున్ను, పిక్చరేషన్
ట్రావిలింగు అలవెన్సు రూ. 15-0-0 లున్ను,
ఇయ్యబడును. అర్హులగువారలు తే 31-8-18 దికి
మించకుండ దిగువ సంతకముచేసిన వారలకు తమ
దరఖాస్తులందున ట్రంపవలయును.

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు, గుంటూరు.
17-8-1918. } (Sd) కే. కోటిలింగం,
(పసిదంట, తాలూకాబోర్డు, గుంటూరు.

కావలెను.

(1292)

తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీభాషలు తెలిసినవారు కాకలెను. కథ
లలో "అహంస" అను విషయమును గురించి యువశ్యాసించు
టకు సామర్థ్యముండవలెను. వెంటనే దరఖాస్తులనుపంపుడు.
శ్రీ జీవంతజ్ఞాన ప్రచారకేంద్ర కావ్యాలయము
చైవనరోడ్డు, హైదరాబాదు, దక్కను.

శ్రీలకు వరప్రసాదిని.

డాక్టరు జె. కె. రావుగారి - భౌతికసార.
ముతుకూల, ముతుబద్ధము, కాలము తప్పి ముతుర
(సావము, అపసార్థము (మూర్ఖు) తప్పక నివారణ యగున
వెల 30 మాత్రాలు రూ. 2-4-0 మాత్రము.
(1209) ధన్వంతరి ఆశ్రమము,
45, బిగ్ స్ట్రీట్, ట్రెస్టికేసు, మద్రాసు

బాలురే వీరులు

విజయనగరరాజుల కథలు 0-3-1
చిత్తూరురాజుల కథలు 0-4-1
దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు 0-4-1
గోల్కొండ నవాబుల కథలు 0-2-1

ఈ సరిత్రలచే మన బాలకు పేరు లగుదురు.
839 మానేజరు, కలాభివర్ధని,
రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు, గోదావరి జిల్లా

వెంటపాడు మిడిల్ స్కూలు పోషణ.

అగ్రహారదారు లొకరు నవీనుట.

వెంటపాడునుండి గ్రామవాసు లొకరిట్లు వ్రాయుచు
వ్నారు: కృష్ణజిల్లా, వెంటపాడుగ్రామమున పాఠశాలలేని లో
పమును నివారించుట కొరకు సంవత్సరముల క్రిందట గ్రామ
వాస్తవ్యులగు విజయూరి శేషారాంగారి ప్రోత్సాహమున
కొందరు పెద్దవనవ్యు లొక సంఘముగావేరి యొక లోకరు
నెకండరీ పాఠశాలను స్థాపించిరి. అది విద్యాభ్యాసాధికారుల
చే రికార్డుజు చేబడియు తగిన ధనసహాయము లేనం
చున, నిలిచిపోవుటకు సిద్ధముగానన్న సమయమున గ్రామవా
సులందరు కలసి యిచ్చుట కనబడరాదున నన్న ముదూను
పాడున నగ్రహారమునకేగి, తద్వారాధిపతులను సత్కార్య
చరణ కుతూహలలను, పరమధార్మికులను, కృతజ్ఞులై పరు
లును నగు తిరుమల వేంకటేశ్వరస్వామిచార్యులు అయ్యవారల
గారి సందర్శించి పాఠశాలను స్థాపించి వారికి విన్నవించుకొనగా
వారు పాఠశాలాపొషణభారము నంతయు తామే వహించు
టకు దయతో నంగీకరించిరి. అంతట గ్రామములను పాఠశా
లా సభ్యులను పరమానందభరితులై యాచార్యులవారు తమ
కొసంగిన యభయదానమునకు కృతజ్ఞతానూచకముగా,
నీ పాఠశాలను గౌరవపుష్కరముగా వారి యధీనము చేయ
వెంచి ఆ గ్రంథు 11 వ తేదీని ఒక గొప్ప సభ జరిపిరి.
ప్రభుమున ఆచార్యులవారిని మంగళవాద్యములతో సగౌరవ
ముగా పాఠశాలాధిపతులను గౌరవించిరి. కొన రాఘవ
కవిచే, ఆచార్యులవారి గుణములను గొనియాడుచు రచి
యింపబడిన పద్యములు చదువబడిన. పాఠశాలబాంధవకు
మిత్రులు మొదలగువని పందివెట్టబడిన. సభ్యులకు చక్కని
యల్పాహారపుని దొనరించబడిన. పిమ్మట డిప్యూటీ తహశీల్దార్
లవారు నమంపల్లి మామంతరావుగారు సభ క్రాసనాధి
పతులుగా నెన్నుకొనబడిరి. పాఠశాలా కార్యనిర్వాహక
సంఘకార్యదర్శి, విజయూరి శేషారాంగారు పాఠశాల
యొక్క, ఆదాయవ్యయ పట్టికను జదివి తెక్క
పుస్తకములను, పాఠశాలయొక్క అప్పటికి నిల్చియున్న
యావత్తు పరికరములను, ఉపాధ్యాయులను ఆచార్యుల
వారికి సమర్పించి వారి యధికముజేసిరి. అంతట ఆచార్యుల
వారు లేచి, పాఠశాలను పాఠశాలసభ్యులను తమకు గావించి
చిన మహద్గౌరవమునకు కృతజ్ఞతను దెలుపుచు నింతటినుండి
పాఠశాలను తాము స్వీకరించి దానికి నేలొపమును రాసక
గాపాడెద మనియు, వీని సభివృద్ధిబరప దను కక్తికొలది
బాటుపడిద మనియు దీనికి స్వంతభవనమును, విద్యాధి వసతి
స్థానము (హోస్టల్) లైబ్రరీ మొదలగువానిని త్వరలో
నేర్పాటు చేసెదమనియు వెలచిచ్చిరి. ఇంతటినుండియు పాఠ
శాలను వేంకట స్వస్వీకారముల వారి హింసా మిడిలి
స్కూలు అని యాంధ్రమునకు, S. T. V. N. Hindu
Middle School అని యాంగ్లమునకు వాడుక చేయబడును.

విద్యాసాగరుని వర్ధంతి

గంజాంజిల్లా బరంపురం ప్రార్థనసమాజమువారు విద్యా
సాగరుని వర్ధంతి ఆతిథ్యభవనముగా జరపిరి. బ్రహ్మపా
సనమందిరములో సభ చేయబడిన. పురమహానుజ లనేకులు
సభ నలంకరించిరి. బాబు బి. ఎల్. మిత్ర బి. ఎ. బి. ఎల్.
గారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. శ్రీమతి. రొక్కం నుండ
రమ్మగారు ఆలంబికలపములోని కొన్ని పద్యములు చదివి
విద్యాసాగరుని జీవితమునుగూర్చి కొంతకది ముచ్చటించిరి.
పిమ్మట పిన్నవయస్కురాలగు రాజేశ్వరమ్మగారు దయాసా
గరుని జీవనచరిత్ర క్లుప్తముగా మృదుమధురతైలిని నొకవ్యాస
మును చదివిరి. తరువాత బాబు జె. బి. బెనర్జి ఎం. ఏ. బి.
ఎల్ గారు ఆంగ్లముభాషను అతిమనోహరముగా ముచ్చటించి
రి. తదనంతరం యల్లాయి-నన్నయ్యగారు ఆత్మగౌరవమును
గూర్చి కొంతచెప్పిరి.

ప్రకటన.

(1289)

ఈనెల 19, 20 తేదీల పత్రికలలో స్వాభి
కరసనాయిల్ 2 క్రొత్తటిస్సు బరంపురము నందు
రు 5-5-0కు ఇవ్వబడునని ప్రకటించినది పొరపాటు.
అయితే రు 5-8-0కు ఇవ్వబడును.
హజీ తార్ మహమ్మద్ ఆయూబ్
నూర్ మహమ్మదుకుగాను
ది ఏషియాటిక్ పెట్రోలియం కంపెనీ, లిమిటెడ్
కలకత్తా,
బరంపురము, గంజాం జిల్లా

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

(0)

జూలై 19-న తేదీని కృష్ణజిల్లా, గన్నవరం గ్రామమందుకిల
రాచవతి ప్రనేశించి ఆగస్టు 6వ తేదీనరకు 179 చుండికి తగులుట
యొ72గురు మరణించుటయు సంభవించినట్లు విశేషములొకక
వ్రాయుచున్నాడు. ఆ గ్రామ జనసంఖ్య సుమారు 1500. తా
లూకా హెడ్డు క్వార్టర్స్, తహశీల్దార్, మేజిస్ట్రేటు, సబ్ రిజి
స్ట్రారు, స్కూల్ టీచర్ ఆఫీసరులు, డిప్యూటీ మొదలగు
యందొక్కఁ యుండిరి. లోకలోభంబు డిప్యూటీ సబ్ ఆఫీ
స్టులపరమం చుండియున్నది. కలరా వ్యాధివ్యాపన ప్రవేశం
చినతోడనే కొంచెము ప్రాముఖ్యత తహశీల్దార్ వారుగొనబలగు
తిదితిగోదొంగి యులు గ్రామమువదిలి పలాయనమైరి. (ప్రజల
డబ్బు తిని పొట్టపోసికొనుచున్న యందొక్కఁ యు లించుకైనను
గ్రామస్థులకు తైద్యసహాయము చేయలేకపోయిరి. తాలూకా
బోర్డువారు పంపినమందులను సద్వినియోగము చేయబాలక
పోయిరి.

తెనాలినుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—తెనాలి
గ్రామంలో బెంచిమేజిస్ట్రేటుగనున్న అప్పన రామచంద్రరావు
గారు చాల రోజులనుండి తెనాలి గ్రామములో కొంతమంది
ప్రోత్సాహముతోను వారిసహాయముతోను అన్నదానసమా
జము ఏర్పాటుచేసి ప్రతిరోజు కుంట, గ్రుడ్డి, కగైరా వీధ
జాలకు జావహాయించుచును అన్నం వేయించుటయు చేసిన
బాగుండునని కొంతమందితో హెచ్చించి ధాన్యములమీదను
బియ్యముమీదను చందాలు వసూలు చేయించవలసిందిగా రయి
సుమిల్లులు కమిషను కొట్టు వగైరాలతోను యేర్పాటు చేసి
యుండిరి. ఇప్పుడు జూలై 24-న తేదీ బుధవారం గోజునుండి
రామచంద్రరావు శ్రేష్ఠిగారు వారిస్వంత ఖర్చులతో కుంటి
గ్రుడ్డి, కగైరా వీధజనలకు ప్రతిరోజు జావకాయించి పోయిం
చుచున్నాడు. తెనాలి గ్రామంలో నుండు రయిసుమిల్లులవారు
ను కమిషనుకొట్టు బట్టకొట్టు చిల్లరకొట్టు వగైరా సాహు
కార్లును శ్రద్ధవహించి రామచంద్రరావుగారికి తోడ్పడి యిది
వరకు వసూలుచేసిన సొమ్ముయిచ్చిన చందాలు వేసియు అన్న
దాన సమాజము వృద్ధిచేసి ఒకపూట జావమును ఒక పూట
అన్నమును వేయించుటయు బాగుగ నుండు నని కోరు
చున్నాడు.

నెల్లూరులోని రాజకీయ బోధనాభ్యసన విద్యాలయ
సంబంధికోపాధ్యాయసంఘసభ ఈనెల 26 తేదీని జ. రామ
య్యంగార్ బి.ఏ. ఎల్.టి. స్కూల్ ఆఫ్ ఆగ్రికల్చరు యిన్స్టిట్యూట్
వారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. ఉపన్యాసకులు
యం. విశ్వనాథరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్., హైకోర్టు
వకీలు గారు ఉపాధ్యాయ కర్తవ్యముల గూర్చి హితబోధ
గావించిరి. పూర్వము మనవారు గురుకులాలయములను స్థాపిం
చుటచే నవ్యోన్మేషిత్రైకిక గారణములై యుండె ననియు,
దాని ననుసరించియే ప్రస్తుత కాలమందు కవిగ్రనుని శాంతినికేత
నము మున్నగునవి పలుతావుల తెలయుచున్నవనియు రసయు
క్తముగా వక్కాణించిరి. తదనంతరము టి. అచ్యుతరావు పం
తులు బి.ఏ. ఎల్.టి.గారు విశ్వనాథరావుగారి యుపన్యాసాం
శంబుల బలపరుచుచు సుపాధ్యాయులట్లు చరించుట ముఖ్య
కర్తవ్యమనియు, సుపాధ్యాయులు కేవలము జేతనముకొఱ
కును, విద్యార్థుల పరిక్షాఫలితములకొఱకును మాత్రమే గాక
జేతనేవ ఊపకరించు విద్యను విద్యార్థుల హృదయత్రైకంబుల
ప్రవేశవెట్టువలెననియు సూచించిరి. బాబుని సుఖజీవనము
నకును, భావిపురోభివృద్ధికిని సుపాధ్యాయుల డే యాపడు
దనియు, పెక్కండ్రు విద్యాధికులు తొలుతనే సుపాధ్యాయ
యవృత్తియందుఁ జేరి పిదప భాగ్యవశాంతచే నవ్యవృత్తులం
బూనుదురనియుఁ దెలుపుచు సుపాధ్యాయకర్తవ్యముల విపుల
ముగ విశదీకరించి యిపుడు ప్రభుత్వమువారు పాఠశాలావసతి
గృహముల (Hostels) నేర్పరచుటగురు, శిష్యుల కష్టము
సంబంధమును గల్పించుటకే యనియు, లోకములో విద్య
కలిగి యుండుట యిరువైపుల వాడిగల కత్తివంటి వనియు,
దుర్జనల కది యన్యాయపత్రస్పృహయందును, కూటసాత్వము
లందును సుపకరించుననియు, సజ్జనులకు సత్సృగర్తవ్య సౌసరి
లోకోపకారపారీణతఁ గల్గించుననియు, పుట్టు, పెట్టు, పట్టు
అను యీమాటిద్వారా విద్యార్థులకునద్యర్తనాధి గుణంబు
లవడుననియు, ప్రతియుపాధ్యాయునకు పరిశుభ్రత, నిగ్గు
కార్యాచరణము, క్రమపద్ధతి గల్గియుండవలె ననియు, వర్త
మానకాలమున నాటకభేలనమున విద్యాధిలోకము చెడుచుం
డుటచే నందుకొగ్గూ బోధకులు తగుశ్రద్ధవహింపవలె ననియు
అగ్రాసనాధిపతి తమయపన్యాసమందు నడిచిరి.

చెంగల్పట్టు అవసరమండలసభ

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష కోవన్యాససంగ్రహము.

మన కాంగ్రెసు సభవారు చేసిన తీర్మానములకు 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు నెల 20 తేదీన బ్రిటీషు ప్రభుత్వములోనే ఇండియా డేరీయలు క్రమేణ బాధ్యత యంత్రప్రభుత్వమును పొందుటయే బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి యిష్టమని వెల్లడించిరి. బాధ్యత యంత్రప్రభుత్వము అనగా జనలచేత నియమింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులకు ఉత్తరవాది యగు ప్రభుత్వ మని విశేషింపబడుచున్నది. దానిని పొందుటకు తోడనే ప్రయత్నములు సలహాపలయుననియు దానిని క్రమేణ పొందవలయు ననియు చెప్పబడినది. ప్రస్తుతము న ఇండియా మంత్రి గారు ను, గవర్నరు జనరలుగారును బహిరంగపరిచియుండు రిపోర్టు 1917 సంవత్సరము ఆగష్టు నెల 20 తేదీన చెప్పిన దానిని అనుసరించి యున్నదా యని యీ చూసభవారు చక్కగా నాలోచించి కారణములతో తీర్మానింపవలయును. కాంగ్రెసువారును ముస్లింలగు వారును మొట్టమొదట యెటువంటి అధికారములను పొందవలయునో వాటిని గమనించి ప్రచురముజేసిరి గాని గవర్నరు మెంటువారు వాటినింగీకరింపరైరి. సదరురిపోర్టునుగురించి అభిప్రాయము లియ్య గలవారు భిన్నాభిప్రాయముగా నున్నారు. అనేకుల తీర్మానము స్వీకరించుకొనుటకును, యోగ్యములేనిదిగా నున్నది కొందఱుమాత్రము దానిని గౌరవించుచున్నారు. అయినను మొత్తములో నీ రిపోర్టును మార్పులు లేక యెవరును అంగీకరించుకొనుటలేదు. అప్పుడే రిపోర్టుయొక్క ముఖ్యాభిప్రాయములు భంగము లేకును, పూర్తిగా నెఱవేర్చు నగును లేనియెడల కార్యములను సమకం ఆగిపోవును.

ఇండియా చరిత్రకాలమున అల్లకల్లోలస్థితిలో నుండ లేక మార్కెట్, గుర్రు, వార్డు, మొగలాయి, మొదలగు రాజ్యము లుండెను. పురాతనకాలములో గొప్పపంతులు, ప్రధానము, రాజ్యనిర్వాహకులు, తంత్రకాలము నుండి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వము మనదేశములో వారంభించినపిదపను మహారాష్ట్ర లలోను సీక్రలలోను గొప్పసేనావాహులును,మంత్రులును, తంత్రకాలము నుండి. స్వదేశసామంతరాజులు చక్కగానే రాజ్యము చేయుచున్నారు. కనుక మనదేశములు తమంతట తాము రాజ్యము చేసికోలేనియు, వారి కార్యనిర్వాహకమును బట్టి వారి అర్హతను స్థిరముపరచునని చెప్పవలసివచ్చును. ఈ విషయములలో మనకు ప్రభుత్వమువారు చెప్పియుండు ప్రమాణములను నెఱవేర్చలేదు. ఇండియా సివిల్ సర్వీసు పదవి లో మనవారి కిచ్చియుండు యోగ్యగౌరవపును అత్యల్పము.

స్వరాజ్య కర్తృత్వము మనదేశముకు గ్రాత్రవి కావు పోయిన కాలములోను, అలెగ్జాండరు మనదేశము నకు దండయాత్ర వచ్చిన కాలములోను, సత్తా, రెవల్టకు రాజ్యము లుండెను. మన గ్రామసంఘములు, తమంతట తమ కార్యములను నెఱవేర్చుకొను స్థితిలో నుండెను. మన పూర్వ రాజులు స్వేచ్ఛాప్రభువులు గారు. వారు ఆలోచన సభ్యు లగువారి సహాయముచే రాజ్య మేలుచూపిరి. ముఖ్య విషయములలో సకలవిధజనుల యభిప్రాయములను గమనింప చుండిరి. దౌర్జన్యపు స్వేచ్ఛాప్రభువులను, రాజ్యపదవులనుండి తొలగింపబడిన విషయములు హిందూదేశ చరిత్రములో దెలుపబడియున్నవి. హిందూరాజులు స్వాధీనచట్టముల నతిక్రమింపరాదు.

కార్యనిర్వాహక సభకు ఇదివరలో నియమింపబడిన మన దేశీయులు తృప్తికరముగా కార్యములు నెఱవేర్చుచుండగా సదరు ఉద్యోగములలో ఏల మనవారి సభికులుగా నందరారు. దీప్తిబ్రహ్మోద్ధులును, మునిసిపాలియను, మన దేశీయుల నుండినప్పటికిని అని సరియైన స్వరాజ్య పద్ధతులలో వృద్ధి పొందలేదు. ఇదివరలో స్వరాజ్యపద్ధతులను నేర్చుకొన నవకాళ మిచ్చినందున మన కార్యములను మనము నెరవేర్చుకొనక తీరనివారిని చెప్ప వ్యాయములేదు. మాంబేగు, చెంబూర్ స్క్రిం అను సదగు రిపోర్టులో మితములేని హద్దులను అడ్డకట్టలను నుండుటం బట్టి స్వరాజ్యమునకు క్రమేణ వచ్చుప్రయత్నము ముండ్లతోనన్న రాళ్లరప్పలతోనున్న కప్పబడినట్లున్నది. అస్వదేశీయుల తిరిగించినయెడల మనము కాపాడుకొనుటకు తీర్మానించువారుగా నుండుటంబట్టి మనకు స్వరాజ్యము కూడ దని యిండియాదేశీయ స్వరాజ్యవిరోధులు చెప్పచున్నారు. వారు ఈ వాదములను మన కెప్పటికిని స్వరాజ్యము కలుగకుండురీతిని జూచుచున్నారు. పూర్వము ఇండియా తన్ను దాను గాపాడుకొనుచుండెను. ఆంగ్లేయులు

వచ్చినప్పుడునే స్వదేశీయులు తన్ను గాపాడుకొను కర్తవ్యముగొనిరి. మిత్రమండలివారి ప్రస్తుతాభిప్రాయ మేమనగా ప్రతిసంఘమును తనకు అనుకూలమైన గవర్నరు మెంటును ఏర్పరుచుకొనుటయే సరియనియు నొకదేశము నొక యితర సంఘమువారు రాజ్యపరిపాలనము నేయుట సరి కాదనియు. జర్మనీ, కాలనీలలో చేసిన దేశస్థులకు తమంతట తాము గవర్నరు మెంటును నిర్వాహముచేయు కర్తవ్యముయెడల తమంతట తాము కాపాడుకొను కర్తవ్యము తెలియజెప్పదురు. యథా రీతిని ఆంగ్లేయగౌరవమువారు మనదేశీయులకును తన్ను తాము కాపాడుకొను కర్తవ్యము తెలియజెప్పదురు. బలకాలి రాజ్యములలో బ్రిటీషుకాలనీవారు పోరాడుటకు తీర్మానం లేక పోయినను తల్లి గవర్నరు మెంటువారు వారికి సర్వస్వతంత్రము లను, స్వరాజ్యమును ఇచ్చినదే గాక నైతిక నావికా సహాయమును చేయుచున్నారు.

రిపోర్టు గ్రంథకర్తలు వ్రాసినది చూడగా ఇండియా సివిల్ సర్వీసులోనుండు విదేశీయులు, చదువరు లగు స్వదేశీయులకన్నను, పేదలకు సభికుమిత్రులుగా భావించియున్నట్లు లగపడుచున్నది. ఇతర కాలనీలవారికి స్వరాజ్య మిచ్చినది ఆసంతోషము అనుసరించి యున్నదనియు ఇండియను లెల్లవారుకారు గనుక వారికి స్వరాజ్యము సరికాదని అను తిచ్చిరి. వారి నిశాభిప్రాయమును తెలిపించి యుండవచ్చును. ఇట్లుండగా చదువులేని మనదేశీయులను చదువుగల మనదేశీయులు ప్రేమించక అస్వదేశీయులు ప్రేమించుటయెట్లు కలుగునో వాస్తవమేమి? మనదేశములో చదువు లేనియే—దానికాణము. ఇట్లు మనదేశవర్గ గౌరవమువారి కృత్యమే. మనకు రాజ్యాంగవిషయములలో పోరాడు ప్రధానలేకదా. ఖర్చులేకను, ఖండితముకాను, చదువు చెప్ప మని యడుగ నిది పని పాట్లు వారికిని, విరోధాధినాథులకును, వివాదము కలిగినప్పుడు కూలివారి పాట్లు నకు ఎవరు వచ్చిరి. జి. వి. పి. రైల్వేలో జీతము లభింపముగా అడిగినప్పుడు వెరంబూరులోని మిల్లువారు వేతనము లభింపముగా కోరినప్పుడును, ఎవరు వార్లకు సహాయపడిరి? మన ప్రభుభులేకాని, యిండియా సివిల్ సర్వీసువారు కారు. వారు విదేశీయులకు కావలసినసహాయము చేసి స్వదేశీయులకు ఇబ్బందులు కలుగజేయుచున్నారు. కయిరా రైతుల వైరులు పాడగుటచే వాయిదాలను కొంతకాలమువరకు నాపుడని చెప్పటకు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు సహాయపడిరి కాని యితరులు కారు. నేలపన్నును స్థిరపరపుడని మన స్వదేశీయ చదువరులు చెప్పగా వి. సి. యస్ ఉద్యోగస్థులు అధికపరచుచున్నారు. మనదేశీయులు చేతిపనులు, శాస్త్రసమృద్ధులగు విద్యులను గలపుడని సంవత్సరములుగా చెప్పచురాగా, సభి కారులు ఇచ్చిదే దానిని గురించి యోచించు చున్నారు. కాసననిర్వాహసభలో మన ప్రతినిధులు యే కాలమునగాని జన సమూహ విరోధకార్యమును జరిపినట్లు చెప్పటకు సాధ్యపడదు. జూరిలచే, తీర్మానింపబడవలయు ననియు, తీర్మానించు ను ద్యోగము ను, కార్యనిర్వాహకాధ్యోగమును, జేటు పలుచవలయు ననియు, గ్రామప్రతినిధిసభలు ఏర్పరచవలయు ననియు మన రాజ్యనిర్వాహకాశ్రమవేత్తల లక్ష్యము యుండగా గవర్నరువారు ఏటికి ఇయ్యకొనక యున్నారు. భూస్వాములు, ప్రత్యేక ప్రతినిధులను కోరుచున్నారు. విరోధీయులు, అట్లే, యిదివరలో, పొందియుండు కొన్ని బాధ్యతలను కాపాడుకొనుటకై, ప్రత్యేక ప్రతినిధులను గోరుచున్నారు. అయితే మన కాంగ్రెసీయులు సర్వత్రులును సర్వ జనులును, సమానముగాను, విస్తారముగాను ప్రతినిధుల నేర్పరుచునంతటి హక్కు నిమిషము కోరుచున్నారు. మన వెదలే లంకామై అను సీమగుడ్డలు వృద్ధిచేయుటకు గాను మనదేశములో నేయు గుడ్డలపై వేసియుండు పన్నును తగ్గింపు డని పోరాడితేగాని యిండియా సివిల్ సర్వీసువారు కారు.

వారి రిపోర్టు మనయందుండు సంక్షేమస్పదమును తెలిపరుచుచున్నది. దానినే మన మితవాది వెర్నలు ముందుకాగ్రత యనెదరు. ఎది విషయ సరే ఒకదానికి నొకటి సంబంధించు కొనయే యున్నది. కాసన నిర్వాహసభలో ప్రతినిధులు అధికముగా నుండునటుల జేయబోవుచున్నారనెదరు. అయితే వారికి భనముయొక్క జనవ్యయవిషయములలో ఎటువంటి అధికారులను ఇయ్యలేదు. నిర్వాహక ఉద్యోగస్థుల ఇష్టమును కాసననిర్వాహసభవారు అంగీకరించనియెడల ఉద్యోగస్థుల అధికముగా కాంసిల్ ఆఫ్ నేటు గ్రాండు కమిటీల పేరు వారి ఇష్టమును నెరవేర్చుకొందురు. ఇందుకన్నను ఇట్లు దొంగతనగుడు దోపిడీవలె నేరుగానే వెద గవర్నరువారి

కిని ఇతరగవర్నరులకును వారియంతట వారే కాసనములుచేయు అధికారముల నియ్యవచ్చును. కాసననిర్వాహసభలను వెదవి చేసినప్పటికిని కాంసిల్ ఆఫ్ నేటు గ్రాండు కమిటీలు వాటి యుపయోగములను న పుంసక త్వముగా జేయుచున్నవి. కాసననిర్వాహసభ మెంబరులలో మంత్రుల నియమించుట గవర్నరువారు చేయవలసినది. ఆ మంత్రులు కొన్ని భాగములకు అధికారులుగానుండి కార్యనిర్వాహకము చేయవలయును. వారు కాసన నిర్వాహమునకు జవాబువారి కారు. కాసన నిర్వాహసభచే నెత్తుకోబడక గవర్నరుచే నియమింపబడిన మెంబరు గవర్నరు మెంటు మెంబరుల తీరున పక్ష పాతిగా నుండునేకాని జనానుకూలుగా నుండు టరుదు. మార్పుజేయు విషయములు (Transferred subjects) ను గురించి పరిపాలనజేయు హక్కు కాసననిర్వాహసభకు పూర్తిగానుండవలయునని రిసర్వు సబ్జెక్టులకు గవర్నరు ప్రతినిధుల అభిప్రాయమునకు విరోధముగా నడుచుకొన్నయెడల తాను ఏకతేజముగా జవాబువారిగా నుండవలయుననియు ఒక నిర్మాటు ఉండవలయును. ఇదివరలో ఈ రెండుతరగతుల సబ్జెక్టులకు ఎటుల ఆదాయవ్యయములు ఉండునో అటులనే యొక రాబోవుసంవత్సరములలోను పంచివెట్టవలయును. అట్లు చేసిన వెనుక ఏయొక్కవిషయధనము చాలదనికోరుచున్నావో తానే గ్రాత్ర పన్ను వేయుటకు ఉద్యమింపవలయును. గవర్నరులు వారు ఇదివరకు మాదిరిగాక కాసననిర్వాహసభకు లాబడి ఉండవలయును. అయినను అవసరకాలములలో అధికము కాని చట్టములను కాసననిర్వాహసభవారు చేయుటకు ఇష్టము లేని యప్పుడు గవర్నరువారే నేరుగా చేయవచ్చును. కార్యనిర్వాహకసభలోని అధికారము మెంబర్లు ప్రతినిధులచే ఎన్నుకోబడిన ఇండియనులుగా నుండవలయును. ఎప్పుడు ఇండియా గవర్నరు మెంటును రాష్ట్ర గవర్నరు మెంటులను జనుల అభిప్రాయమును అనుసరించి నడుచుకొనకున్నవో అంతవరకును ఇండియా మంత్రి అధికారము తగ్గకూడదు. పార్లమెంటు వారి అధికారమును తగ్గకూడదు.

మన గొప్ప యధికారులు మనకు అధిక హక్కులు ఇచ్చుటకు యత్నించుచుండగా, మన రాష్ట్ర గవర్నరులు డిఫెంస్ ఆఫ్ ఇండియా ఆక్ట్యుమలముగా వారాపత్రికలను ఆపియు, జనులయొక్క పూజనీయుల మాట్లాడనిక చేసియు ఇబ్బందులు కలుగజేయుచున్నారు.

ఇప్పటివరకే గవర్నరు మెంటును ప్రతినిధులు ప్రక్షింపవచ్చుగాని వాటివలన కిందిపులాభమును కనబడలేదు. కూడినవరకు జనుల అభిప్రాయముల ననుసరించు గవర్నరు మెంటు నడుచుకొనవలయును. ఎదివరకు వారాపత్రికల సంపాదకులు డిఫెంసు ఆఫ్ ఇండియాఆక్ట్ర, వైస్రూఆక్ట్ర, ఇండియాకే నెస్కో కోడుకు భయపడి వ్రాసెదరో, పరవాసము, అంతరవాసము ఎదివరలో మనదేశముఖ్యులను వెదరించుచున్నవో అదివరలో ఇండియనులు బ్రిటీషు రాజ్యమువారిపాదలు కారు. రాబోవు మార్పులు ఇంగ్లాండుదేశములోనుండు ఇంగ్లేషువారికి ఎంత స్వతంత్రము ఉన్నదో అంతస్వతంత్రమును ఇండియనులకు ఇచ్చినగాని దేశము ఎప్పటికిని వృద్ధికి నేరాలవు.

ఈరిపోర్టు మనము అంగీకరించుకొనుటకు మునుపు మనవెదలచే చెప్పబడినరీతిని మార్పులుచెందినగాని అని ముందుకురావు. మనకోరికలను ఇంగ్లేషు పార్లమెంటువారి చెవిని పోకునని నేడెదను. మనశత్రువులు కట్టుబట్టుములేక ఇంగ్లాండులో మనలను దూషించుచున్నారు. మనప్రతినిధులను ఇంగ్లాండుకు పోనీయకనే త్రిప్పివేసిరి. మనదేశములోనే కొన్ని రాష్ట్రములలో మన వారాపత్రికలు పోకుండ నుండగా ఇంగ్లాండు నకు మనసంగతులు యాదత్తు పోయిచేరునా యని సంక్షేమాములగుచున్నది. మంచిచే కోరెదము. ఇక నైనను మనశత్రువులు కలిగించిన కల్మషములను పోగొట్టుటకు మన ప్రతినిధులు ఇంగ్లాండునకు పంపబడుదురు గాక! ఇకనైనను స్వతంత్రప్రియు లగు ఇంగ్లేషువారు మన కన్ననిష్ఠురములను గమనించి, మనకు స్వతంత్రము లిచ్చి వారి రాజ్యమునకు గొప్పకీర్తిని తెప్పించుకొనుదురు గాక యని నా ప్రార్థన?

వర్ణావశ్యకత:—ఈ గ్రంథము కాకినాడ వాస్తవ్యులగు గో.వి. వారిశ్చంద్రరావుగారిచే రచింపబడినది. ఇందు వర్ణప్రయోజనము, వర్ణతత్త్వము, మున్నగు ఘనవిషయములు శాస్త్రోక్తమగు చర్చ గానవచ్చుచున్నది. వీరి యభిప్రాయము లన్నిటిలో సంపూర్ణముగ నెల్లరును ఏకీభవించు విషయలేకున్నను, మొత్తముమీద వీరివాదము సందర్భముగ నున్నదని అంగీకరింపవలసి యున్నది. దీనివెల రూ. 0-10-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ ఆగస్టునెల 26-వ తేది

సోమవారము.

సంగ్రామవైఖరి

—:—:—

సంగ్రామ వైఖరియందు, శత్రువులకు విషమ దశ ప్రాప్తించినదనుటకు సందియములేదు. ఫాక్కు సేనాని యవలంబించిన యుద్ధతంత్రము జర్మను పూహముల కన్నిటిని భగ్నపరచినది. అమెరికనులు తమ సైన్యములను పశ్చిమరంగమునకు బంపుట కల్గి యనియు, నొకవేళ వారందులకు సాహసించినను జర్మను జలాంతర్గాములు వారిని సముద్రగతుల జేయుట నిశ్చయమనియు, శత్రువు లడియాసల జెందిరి. కాని, అమెరికనులు తమ సైన్యముల వధిక సంఖ్యాకులుగ పశ్చిమరంగమున కంపిరి. వారిరాకను జలాంతర్గాములు ఆటంక పరుపలేక బోయెను. ఫ్రెంచివారల యవస్థం దనాశక్తి యుడిగినదని జర్మను లపోహలకు లో నై యుండిరి. కాని ఫాక్కు సేనాని తన సామర్థ్యా తిశయముచే ఫ్రెంచిసైనికుల ప్రభావమును శత్రువుల కెరుకకడప గలిగెను. తన యుద్ధతంత్రనిపుణతచే ఫాక్కు సేనాని సంగ్రామవైఖరి నొక్కు మ్మడి మార్చగలిగెను. శత్రువులు, ఫ్రెంచి, అమెరికను, ఆంగ్లేయుల విజృంభణశక్తిని భరింపలేక కాలికీ బుద్ధిచెప్ప దొడంగిరి. సమయమును బోనాడక మిత్రమండలివారు జర్మనుల పలాయనమును అవజయముగ మార్చగలిగిరి. సోమ, ఆంగరు నదుల మధ్య జర్మనులను ఆంగ్లేయులు తరుమ సాగిరి. లాసెన్ గ్రామము మిత్రమండలివారి వశమయ్యెను. మాకొగిను సేనానిగారి ఫ్రెంచిసైన్యము పడువైచు మొదలు పడునెమిది మయిల్ల వరకును ముందుకు పోగలిగెను. హంబర్గు సేనాని గారి సైన్యము 5 మైళ్లవరకును ముందుకు బోయెను. ఈ సైన్య మింకను ముందుకు సాగునేని, ఎయిస్ విసెలునదుల మధ్య నున్న శత్రు సైన్యమును చుట్టి వేయవచ్చును. బింగు సేనాని పురోగమనముచే తీఫ్ వెలుగుట్టవై గల జర్మను స్థానములకును, ఆంగరు నదిపై జర్మనుల ఎడమభాగమునకును, అపాయము గలుగవచ్చును. ఆంగరునదిపై శత్రుస్థానముగ ఆల్బర్ట్ పట్టణము బ్రిటీషువారి స్వాధీనమయ్యెను. బ్రిటీషు సైన్యము ప్రసిద్ధి విహించిన బాపుంపట్టణమును సమీపించుచున్నది. బాలియల్ పట్టణము గూడ త్వరలో బ్రిటీషువారి స్వాధీనము గావచ్చును. బ్రే అను గ్రామము బ్రిటీషువారి స్వాధీనమయ్యెను. ఆయిస్ నది కిరువంకలను శత్రువులు పాదపోవుచున్నారు. మిత్రమండలి వారి పురోగమన మాశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. వారి విజయపరంపర లాగుట లేదు. శత్రువులను వెన్నంటి తరుముటయందు మిత్రమండలివారత్యుత్సాహము జూపుచున్నారు. ప్రసిద్ధి కెక్కిన పట్టణములు పల్లెలు మిత్రమండలివారికి సులభముగ స్వాధీనమగుచున్నవి.

శత్రువుల కలాయనమునకు కొంతవరకు సాకులను వెదకుచునే యున్నారు. పూహము ననుసరించి వెనుకక మరలుచున్నటుల శత్రువులు ప్రకటించుచున్నారు. ఈసాకు జర్మను ప్రజల నేమైన తృప్తిపరచునేమోగాని, యోచనగల వారెవ్వరును ఈసాకు నంగీకరింపజాలరు. ఏల యన

శత్రువులు ప్రదేశమును బోగొట్టుకొనుట కన్న సైనికులను ఫిరంగులను అధికముగ గోల్పోవుచున్నారు. ఆయిస్ నదిని వదలిపోవుచున్నపుడు ఆనదిపై గల వంతెనలపై నను విధ్వంసము గావించకుండనే విడిచిపోవలసిన వారయిరి. శత్రుపలాయనము సక్రమముగ నుండక చిందరవందరగ గావించబడుటచే, వారి కమితవ్యము గలుగుచున్నది. మిత్రమండలివారికి చేజిక్కు ఖయిదీల కంతు గన్నట్లుటలేదు. జర్మనులెంతవర కిటుల వెనుకకుమరలెదరను ప్రశ్న యుదయించు చున్నది. 1917-వ సంవత్సరము నందువలెనే, శత్రువులు విశేష ప్రదేశమును వదలి వెనుక నొక రక్షణపంక్తి నేర్పజుకొనెదరని, యూహించబడుచున్నది. శత్రువులకు గలుగుచున్న సైనిక నష్టపరంపరల గమనించిన, నియాహ నిజమైన గావచ్చును. హిండెనుబర్గు సేనాని, తనకు గలుగుచున్న అవజయమును గూర్చి ప్రజలు అధైర్యపడ జనదని హెచ్చరించెను. తమ యేర్పాటులకు విఘాతము సంభవించెనని, ఈయన అంగీకరింపక తప్ప దయ్యెను. జర్మను ప్రజలు యిప్పుడే కొంతవరకు సత్యము గ్రహించుచున్నారు. తామజేయుట మను సిద్ధాంతము నంతగ విశ్వసించుట లేదు. కొంతకా: మున కయినను, జర్మను ప్రజలు నిజము గ్రహించకబోరు. ఆ సమయమే తెంచుచో, మిత్రమండలివారు సంగ్రామములో బ్రవేశించిన ధర్మము కొంతవరకు నెరవేరును. ద్రవ్యము నిరంకుశత్వ వివాదమున కదియే ప్రారంభసూచక మగును. ఇతర రంగములయందయినను శత్రువుల స్థితి యనుకూలముగ లేదు. రుష్యాను వశపరచికొను ప్రయత్నములు విఫలములగుచున్నవి. బాల్టివిక్కు లొక్కరే జర్మను మాయలకు కొంత వర కయినను లోబడిరి. కాని రానురాను వారి పలుకుబడి రుష్యాను దంతగ లేదని తేటతెల్లమగుచున్నది. జెకోస్లావక్కులు బాల్టివిక్కులపై తిరుగబడిరి. ఉక్రేనియనులకు వీరనిన గిట్టదు. బాల్టివిక్కుల ప్రభావమును తగ్గించుటకు మిత్రమండలివారు తమ సైనికులను జెకోస్లావక్కుల సహాయార్థ మంపుచున్నారు. తరుణ సమయ మాసన్న మయినపుడు, జపానీయులు గూడ నడుము గట్టుచూ, వ్లాడివాస్టక్కువద్దకు తమ సైన్యమును కొంతవరకు కంపిరి. జర్మనులు ప్రాచ్యరంగమునకు మార్గము జేసి కొనకుండుటకు, రుష్యాను-జర్మనుపైత్రి బలపడకుండ మిత్రమండలి వారు ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. అమెరికా, ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, జపానుదేశములు గలసి ఈ మహాత్కార్యమును సాధింపబూనినవి. ఏదిక్కు జూచినను శత్రువుల స్థితి దుర్భర మగుచున్నది. ఆస్ట్రియా అంతకలహములతో క్రూరుచున్నది. జర్మను జలాంతర్గాములు ప్రయోజనవిరహితములయి బరగినవి. మిత్రమండలివారి సైనికుల రాకపోకలను గాని, సంగ్రామపరికరముల సప్లయిని గాని, జలాంతర్గాము లాటంకపరుప లేక బోవుట యే గాక, నయ్యవి నొకల ఫిరంగుల కాహుతి యగుట శుభసూచకము.

శత్రుబల మిందుచే క్షీణదశ జెందుచున్నదనుట కేమాత్రము సందియమును లేదు. శత్రువులు తిరిగి సంధికి ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. వారి మంత్రుల యుపన్యాసములలో పూర్వమందువలె దంభోక్తులు లేవు. విదేశమంత్రయగు డాక్టరు సోల్బుగారు యుద్ధమునందు ఆంగ్లేయులచేజిక్కిన జర్మను వలసరాజ్యములను తమకు తిరిగి యిచ్చివేయవలయుననియు, జర్మనులు ఆఫ్రికావాసులను తిన్నగ పాలించిరనియు, ఇటీవల నుకన్యసించిరి. ఈ అధిని

వేశ రాజ్యముల వారి స్వత్వముల గూర్చి సంధిసభవా రెటుల నిశ్చయించెదరో తెలియదు కాని, స్వయంనిర్ణయసూత్ర మవలంబించునెడల, ఆఫ్రికావాసు లెవరును జర్మను పరిపాలనమును తిరిగి గోర రనుట నిశ్చయము. డాక్టరు సోల్బుగారికి మీద మరియొక యుద్ధము ప్రపంచమునందు జరుగకుండ తగిన ప్రయత్నముల గావించవలయునని ముచ్చటించిరి. స్వల్పకాప్త స్వాతంత్ర్యము నొక్కుమ్మడి హృదయతాపమయినను లేక వినాశ మొందించిన జర్మనులు, యుద్ధ మింకొకమారు జరుగకుండ ప్రయత్నింపవలయునని కోరుట, వింతను పుకొల్పక మానదు. ఇటీవల గలిగిన అపజయములే జర్మను ప్రముఖుని యుపన్యాసమునందు గల భావములకు కారణమని యూహించవచ్చును. జర్మను దౌర్బల్య మతిశయించుచుండ, మిత్రమండలి వారి ప్రాబల్యము దినదినాభివృద్ధిగాంచుచున్నది. ఇట్టిసితిలో, ఫాక్కు సేనాని పూహ మేమై యుండునని, లండను నందును, ప్యారిసునందును, ఆల్బోచనలు ప్రబలుచున్నవి. శత్రుబల మింకను నెమ్మది నెమ్మదిగ తగ్గించి, దానిని నష్టపరుచుటయే ఫాక్కు సేనాని ద్వేషమో, లేక శత్రుదౌర్బల్యము నాధారపరచికొని అంత్య విజయము లభించువరకు ఇప్పటినుండియు విజృంభించుటయే వీరి ముఖ్యద్వేషమో యని, విమర్శనలు బయలు వెడలుచున్నవి. కొందరు ఫ్రెంచి విమర్శకులు ఫాక్కు సేనాని విజృంభణము తాత్కాలికోప యోగము కొరకే ప్రారంభింపబడినదనియు, జర్మనులు నూతన సంగ్రాహానము నేర్పజెదరనియు, అభిప్రాయపడుచున్నారు. జర్మనుల పంక్తి చెల్లాచదలై యున్న, యీ సమయముననే అంత్యవిజయమును బడయుట లాభకరమని, మరి కొందరు విమర్శకులు తలంచుచున్నారు. జర్మనులు తమ సైన్యములను రుష్యానుండి తీసికొని వచ్చుటకు వీలులేకుండ, రుష్యాను దేశస్థితి కలవరము గలిగించుచున్నది. అందుచే నింతకన్నను శత్రుసంహారమున కనుకూలతరుణముండ దను నభిప్రాయము చాలవరకు ప్రబలియున్నది. ఈ మభిప్రాయము లెటులున్నను, ఫాక్కు సేనాని సమయమునకు దగిన కార్యక్రమము నవలంబించు ననుట కేమాత్రము సందియముండదు. యుద్ధ ప్రస్థానమునందు శత్రు ప్రాబల్య మడగినది. మిత్రమండలి వారి సంగ్రామ సన్నాహము సంపూర్ణముగ నున్నది. అమెరికను సైనికుల సంఖ్యాకులుగ నేతెంచుచున్నారు. అందుచే అంత్యవిజయము చూపుమేరలో నున్నదనుటకు సందియము లేదు. విజయము లభించులోకల సంధి కెక్కడును అవకాశము లేదు. సంపూర్ణ విజయమే శాశ్వతమై సుఖప్రదమగు సంధికి మార్గము జూపగలదు. స్వాతంత్ర్యపురస్కరణము, నిరంకుశవివాదము, మిత్రమండలివారి ముఖ్య శయములు. ఈ యాశయములు త్వరలో సఫలమగునని ప్రపంచ మెరుదుజూచుచున్నది.

రాజద్రోహంఘునివేదికము

—:—:—

III

వంగరాష్ట్రము

వంగరాష్ట్రవిషయమై యీ సంఘమువారు తమ నివేదికమున ఆరుప్రకరణములు వినియోగపరచియున్నారు. బాంబాయిరాష్ట్రమున చిత్తావన బ్రాహ్మణులవలెనే, వంగదేశమున భద్రకులజులపై ఈ విప్లవోద్యమ నేర మారోపింపబడినది. ఈ భద్రకులజులు పాశ్చాత్యవిద్య నభ్యసించినవారు, ఉన్నతాశయ ప్రేతులు, పల్లెలయందు

కూడ అనేకవిద్యాశాలల స్థాపించి, ఆంగ్లభాషా జ్ఞానమును ప్రజలయందు వ్యాప్తము గావించుచుండిరి. కాని వీరు విదేశీయులవద్ద సేవకులుగ నుండుటవలన గలుగు కారవహితము గ్రహించి రని నివేదికకర్తలే నుడుపుచున్నారు. తమ విజ్ఞానమును శక్తిసామర్థ్యములును విజృంభించుటకు వాణిజ్యపాఠశాలమికావకాశములు లేక పోవుటచే విరియిండు స్వాతంత్ర్యశ్రయములు ప్రబలి 'వైవికలసంతృప్తి' పొడనూప దొడగినది. వీరియందసంతృప్తి పెంపొందించుటకు భగవత్స్వరూపు డగు రామకృష్ణ పరమహంసయు, వివేకానంద స్వామియు లోడ్చుడి రనియు, వీరి వాక్యములను విన్నవకారులు తమ యువయోగార్థము వినియోగించి రనియు యీ నివేదికకర్త లభిప్రాయపడుట అన్యాయము.

“ఓ భారతదేశమా! ఈ పరికరములతోడనే సంపూర్ణ నాగరికమున, గౌరవమును బొందగోరుచుంటివా? గౌరవ విహీనమగు పితృతాపముతో, దైర్యపాపాన సంపన్నుల కనవగు స్వాతంత్ర్యమునంద గోరుచుంటివా? ..... ఓ! మాతృశక్తిస్వరూపా! నా దుష్టలక్ష్యము తొలగింపుము; నా పౌరుషహీనతను తొలగింపుము; నన్ను మనుష్యునిగ చేయుము.”

ఆని వివేకానందస్వామి యొసగిన ఆధ్యాత్మికోపదేశము, విదేశాధికారప్రతికూల మనియు, మాతృశక్తి సహాయమున స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకు నిర్దేశింపబడిన దనియు ఈ సంఘము వారు తలంచు టెంతసమంజసమో మేమూహింప జాలకున్నారము. ఇంతవరకును ప్రజలస్థితి తెలిసినది ఆశావరసతో మైన ఈ విప్లవాద్యువ్యాప్తికి నిరంకుశాధికారకార్యము లెంతవరకు లోడ్చుడినవూ యించుక యోచితము. ఆంగ్లవిద్యాధికుల సంఖ్యను తగ్గించి, తమూలమున జాతీయాభివృద్ధికి నిరోధదాయక మగు విశ్వవిద్యాలయ శాసనము కర్తను ప్రభువుచే ప్రతిపాదించబడినది. ఈ విషయమున ప్రజలయందల్లకల్లోలము వ్యాపించియుండగా, వంగదేశవిభజనము జరిగినది. ఇందుచే దేశజలయందెల్లడలను కోపోద్రేకములు ప్రజ్వరిల్లినవి. ప్రజావాక్యములను ప్రభుత్వమువారు పరిగణింపరైరి. కావున విదేశవస్తుబహిష్కారము ప్రారంభమైనది. “అనేక శతాబ్దాలనుండి శాంతివంతమై యుద్ధ వైఫల్యము లేకయుండిన వంగదేశపు భద్రకులజలలో” అసంతృప్తి వ్యాపించుటకు వైకారణము లెంతవరకు కారణభూతములో పాతకులే యూహించుకొనవచ్చును.

గాంధీగారి ప్రతము

అహమ్మదాబాదు మిల్లు కూలీలనేతన మభివృద్ధి గావించనిది, తాము పనిలో జేరమని కూలీలదివరకు సమ్మెకట్టి యుండిరి. కూలీల మొరలాలించబడ నంతవరకును, తాను సత్యాగ్రహ ప్రతము బూనెదనని గాంధీగారు శకధము బట్టి యుండిరి. తుట్టుతుడకు, తాత్కాలికముగ గాంధీగారు కోరిన మేరకు వేతనాభివృద్ధి గావించి, ఈ విషయమును కంచాయితీదార్లు పరిష్కరించుటకు మిల్లు ఖామందులను, కూలీలను అంగీకరించిరి. కంచాయితీదార్లు విచారణ జేసి 100-కి 35 వంతున కూలీల జీతమును వృద్ధి గావించవలయుననియు, సమ్మెకట్టిన నాటినుండియు నీ జీతమియ్యవలయుననియు, తీర్పు జెప్పిరి. గాంధీగారి సత్యాగ్రహప్రతము సంపూర్ణవిజయము గాంచినది. మోటుబలమున కన్న, ఆత్మవిశ్వాసమే యనేక మడుగులు అధికమని గాంధీగారి జీవితము కరతలామలకము గావించుచున్నది. గాంధీగారి జీవితము భారతజాతీయం దాత్మవిశ్వాసమును వ్యాపింపజేయు గాక!

న్యాయతిసుబ్బారావు వంతులుగారు

రాజమహేంద్రవరము నుండి ఒక విలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు

“న్యాయతిసుబ్బారావు వంతులుగారు, ఆరోగ్యము తిన్నగ లేకున్నను ప్రత్యేక దేశీయ మహాసభకొరకై బొంబాయికి వెడలిరి. కాంగ్రెసు సభకు, అన్ని రాజకీయ మతములవారును వెడలవలయునని, వంతులుగారి యభిప్రాయము. కలకత్తాలో జరిగిన మితవాదుల సభకు రమ్మని సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు గౌరగ, ఆ సభ జరుగుట కింకను కాలము రా లేదని సుబ్బారావు వంతులుగారు తంత్రీవార్త నంపిరి.”

ఆంగ్లదేశమునందలి మితవాదప్రముఖులగు కారవనీయు లగు మోచర్ల రామచంద్రరావు వంతులుగారును, న్యాయతిసుబ్బారావు వంతులుగారును, సందిగ్ధ తరుణమున కాంగ్రెసు సభ నుండి చిలక తమ మనస్థైర్యమును చూపి, దేశీయులకు మార్గదర్శకు లగుట సంతోషప్రదము

మోచర్ల నైకిలు ప్రమాదము:—కలకత్తాలో నన్నటి ఆర్. ప్రేటు కంపెనీ-ఇంజనీరు వైద్యుగారు గత గురువార మదయము 9 గంటలకు చారంగి రోడ్డు గుండ మోటారుపైకిలుమీద బోవుచుండిరి. వారు కాంటి నెంటులు హోటేలు యొద్దకు బోవుచున్నట్టి ఆఫీసుముందు నిలుచుండిన గుట్టపుబండి యొకటి చట్రులన రోడ్డు కడ్డము దిరుగుటలో వైద్యుగారి నైకిలుబండి దానిపై బడెను. వైద్యుగారు నాలుగైదు గజములమేర త్రుల్లిపడిరి. వారితలకు కఠినమైన గాయము తగిలెను. హోటలులోనివారు కొంతతాయన ను ముందు ఆస్పత్రికి తీసుకు వెళ్లిరి. నైకిలుబండి ముక్కముక్క లయ్యెను.

నమ్మిక స్వామిద్రోహము:—కలకత్తా నగరమున తత్తరమున నుండు ప్రదేశానాసి యగు సింగుప్రసాద్ అను నొక 18 సం॥ యువకు డొకడు కలకత్తానగరమునకు బోయి ఒక దినమున బీడకాపులో నొక బెంచీపై గూర్చుండిన. అతడట్లు గూర్చుండి యుండగా నెడో కలకత్తానాసి యగు నొకడు వానియొద్దకు బోయి వాని భోగక్షా తెలిసికొని తానగుడ స్వదేశస్థుడే యని వానిని నమ్మించి ఒక ఫెర్ల కంపెనీలో వానికి ద్వారపాలకుని పని నిప్పించెదనని గొప్పలు చెప్పుచు నీ యుద్ధ నేమాత్రము వైక మున్న దని వాని నడిగెను. తనయొద్దకు 22 లు మాత్రమే కలవని అతడు చెప్పెను. ఆ వైకమును ఎట్లయినను అపహరింపదలచి వానికి రెండు రసగుల్లలు తినుట కిచ్చెను. పాపమా అమానుడుకు వాటిని దినివేసెను. తినివేసిన 5 నిమిషములలో నతనికల దిమ్మెక్కి గాఢనిద్ర పట్టెను. తన లోక్కలు ఫలించిన వని యెంచి ఆమానులమారి వాడు ఆ యువకుని వైకము నంతను దోచుకొని అచ్చునుండి వైక నడచెను.

దోష మెంచినశ్రీని హత్యగావించుట:—కలకత్తాలో ఆగ్రెవ్ ఖాక్ అను నొకడు తన భార్య మొహిరాతో గూడ జోయను మండల్ అనువాని గృహములో గాపురముండెను. ఒకదినము రాత్రి తనభార్యను ఇంటిలో విడిచి ఆగ్రెవ్ ఖాక్ తనమామగారింటికి బోయెను. అర్ధరాత్రిమందు జోయక్ మండల్ మొహిరాతోగదిలో ప్రవేశించి అందు బయటెను. పిచ్చుట ఒకటి ఒకటి న్న ర గంటల వేళ పును వాని సోదరి నాషిరామ్ మేల్కొని తనయన్నగారు తన గదిలో నుండక బోవుటచే ననుమానపడి మొహిరాతో గది యొద్దకు బోయి తలపుతట్టెను. ఆమెను ఎట్లైన నెరటిలోనికి దీసుకబోయి జోయక్ మండల్ తనగదిలోకి వెళ్లుట కవకాశము కలిగించవలెనని మొహిరాతో యత్నించెను గాని నాషిరామ్ పట్టుపట్టి తనయన్నగారిపై కేకలువేసి ప్రారంభించెను. అతడు మొహిరాతో సంబంధము పరిత్యజించనియెడల తాను రహస్యమును గ్రామస్థులకు వెల్లడిచేసెదనని ఆమె తనసోదరునితో బల్లెను. అతని కాగ్రహమునిమిషమిషమునకు అధికమగుచుండుటచే నత డామెను క్రింద పడవేసి పీకపై నడుగిడి త్రొక్కిచంపివేసి ఆమె ఒకవిభమైన దుద్దురు రోగముచే బంపబడెనని గ్రామస్థులలో మరుసటిదినమునచామెను గాని వారు వానివైకమునపడి పోలీసువారికి వానిని బిప్పించిరి. వారు వానిపై కేసుచేసి ఉరిశిక్ష విధింపించిరి.

స్థానిక వార్తలు

రత్నాలిండుకం పెనీ:—ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి ఆతిథ్యముగ నాంగ్లదేశమునకు పత్రికాప్రతినిధిగ బోవుచున్న హిందూపత్రికాసంపాదులగు ఎస్. కస్తూరిరంగఅయ్యంగారి ఛాయాపటము మాకార్యాలయము జేరినది. ఈ ఛాయాపటము రత్నాలిండుకం పెనీవారితో తీయబడి, మిగుల మనోహరముగ నున్నది. కలయునాడు 157, బ్రాడ్వేలోనున్న యీ కంపెనీ వారిపేర వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

వెల రు 1-8-0 మాత్రమే.

తపాలునోటిసు:—కలకత్తా మీదగ పసిఫిక్కు మహాసముద్ర మార్గమున పంపబడు ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రపు తపాలు నెట్టెంబరు వెల 6 వ తేదీ మధ్యాహ్నము చెన్నపురి జనరలు తపాలాఫీసులోనున్న నగరమందలి నితర తపాలాఫీసులలో నున్న కట్టివేయబడును. పసిఫిక్కు మహాసముద్రమార్గమున అని వ్రాయబడిన టపాలు మాత్రమే ఈ మార్గమున పంపబడును.

తపాలుచార్జీలు హెచ్చింపబడుట:—గ్రేటుబ్రిటను పోడాక్తో సహా ఈడిప్రు, బ్రిటిషు అఫ్రినివేకనములకు పంపబడు తపాలచార్జీలు జూలై గావించ పబడినవి. రాబోవు నెట్టెంబరు వెల 1-న తేదీ లగాయతు వై దేశములకు బంపబడు ఉత్తరములలో నొక బొమ్మ భారము గలదానికి 1½ అణా చార్జీ చేయబడును. 1 బొమ్మకన్న భారమైన ఉత్తరములకు జూలైభారములో 1 బొమ్మకు 1 అణా చొప్పున చార్జీ చేయబడును. ప్రభుత్వమువారి తరపున యుద్ధనౌకలలో బనిచేయుచున్న ఉద్యోగులకును మనుష్యులకును పంపబడు తపాలచార్జీలలో మార్పు లేదు కలుగ లేదు.

తంతివార్తల రేట్లలో మార్పు కలుగుటవలన తంతి మనియార్డరు రేట్లలో గూడ మార్పులు చేయబడినవి. ఎక్.స్పెస్ తంతిమనియార్డరులకు 1½ రూ॥ చార్జీ చేయబడి 12 మాటలకు దాటినయెడల మాటకు 2 అణాలు చొప్పున చార్జీ చేయబడును. అర్జిన తంతిమనియార్డరులకు 12 అణాలు చార్జీ చేయబడి, 12 మాటలకు అధికమైనయెడల మాటకు 1 అణాచొప్పున చార్జీ చేయబడును.

ఆంధ్రపథ

ఈ సభవారి నిన్నటిసాయంకాలము 5-80 గంటలకు విజ్ఞోరయా జిల్లినహాలో “లన-కుశ” నాటకమును ఆచ్యుతముగ ప్రదర్శించిరి. వీ రిదివఱకు ప్రదర్శించిన నాటకములన్నింటిలో నది అత్యుత్తముగ నున్నదని తెలుపగలిగినందులకు సంతసింపచున్నాము. పాత్రధారులెల్లరు తమతమ భాగముల నెల్ల సంతృప్తికరముగ నిర్వహించిరి. లన కుశ పాత్రముల ధరించిన బాలురు నాటకరంగమునందు తిలకప్రాయులనుట నిర్వివాదాంశము. వీరువులలో నెవరికొక్కడు కక్తిసామర్థ్యములున్నదియు విషయనిర్ణయము గావించుట కష్టము అయినను కుశపాత్రధారి గాత్రమాధుర్యమున నేమి రసపోషణమున నేమి నటనాసామర్థ్యమున నేమి నాటకపాత్రధారులలో నెల్ల సగ్రస్థానము నలంకరించెనని మా అభిప్రాయము. సీత తన సామర్థ్యముచే సభ్యుల ఆనందమును గడింపగలిగినను శ్రీలలక్షణములు మాత్ర మామె మోమున గాన రావండుట చే, కొంతవ అకామె పాత్ర ప్రాశస్త్యము తగ్గనేమాయని నందియము నొడముచున్నది. లక్ష్మణుడు కరుణారసమునుజూప కక్తిరంచనలేక ప్రయత్నించెను, కలోతార్థుడు కాబాలకపోయెను. శ్రీరామవేషధారి సర్వవిధముల తన నటనాసామర్థ్యమును వెల్లడించెను. నాటకము మొత్తము మీద చాల రక్తిగట్టి, సభ్యుల కానందము గలిగించిన దని చెప్పకతప్పదు. ఈనాటకమున కధ్యక్షులగు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు సుప్రసిద్ధనటులగు నేమరుమాడి శేషగి. రావు వంతులుగారి కొక స్వర్ణపతకమును, సీత, లక్ష్మణ, కుశ, లన పాత్రధారుల కొక్కొక రజితపాత్రమును బహుమానముగ నొసంగిరి. ఆచంట సుబ్బారాముడుగారు లనవేషధారికి ఒక స్వర్ణపతకమును బహుమానమునొసంగిరి. తమసామర్థ్యములవలన బహుమతుల గడించిన వీరికెల్లరకును మామధి నందనములు.

రెండవ యుద్ధముగమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్తు లి పు డ వే క్షి త ము లు.

ఈ యుద్ధము నూటికి 50-వంతున ఈయబడును. వృత్తికన్నలేదు. ఈ యుద్ధమున వ్రతములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరురూపాయ లీయబడును. 1925 సం॥లో 100-కి 103 రూ॥ను, 1928లో 100-కి 105 రూ॥పాయలును వ్రతములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మీయబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సొమ్ముదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తు ఉపయోగించుకొనుటకు వీని చిపి మీ పేరువ్రాసి పంపుడు.

ద ర ఖా స్తు న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్,..... 1918.

కో థా థి ప తి,

ఇందులో .....రూపాయలచెక్కును లేక రొక్కమును పంపుచున్నాను.

అయ్యో,

దీనికోసం యుద్ధమునవ్రతమును ((ప్రామిసరీసోటు *) నాకదాని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ వ్రతపు సొమ్మును ఏ సంవత్సరములో సొమ్ముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవారిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 28, 25, 28 సంవత్సరములో వాసనుచేయవలయును.

ప్రైవేట్లో ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

పేరు,.....నిలాసము..... (సమైక్యముగా వ్రాయుడు.)

వి రో వా మ హా నం గ్ర మ ము

(రైటరు ఏ. జి. సి.)

ఇంగ్లండు

రాబర్టు సిసిలు ప్రభువుగారి ప్రత్యుత్తరము.

లండన్, ఆగష్టు 28:—జర్మను అధినేతలములను గూర్చి దాక్టరు సోల్బుగారు నుడివినదానికి రాబర్టు సిసిలు ప్రభువు గారు కూటంతో ప్రస్తావించినపుట్టు ప్రత్యుత్తరమునుగిరి. జర్మను పరిపాలనము దౌర్జన్యముగ నున్నదని నుడివి నపుడు సోల్బుగారు కోపావేశము లగుచున్న వారు. సంగతుల నన్నిటిని నెలవేరిన వారెవరు సోల్బుగారు యభిప్రాయములతో నేకీ భవించ బాలరు. జర్మను అధినేతలములయందు జర్మను పరిపాలనమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఒక గ్రంథమును ప్రకటించును వారు. కొన్ని విషయములను తలకించిన జర్మనుల పనులయతి, వారి దౌర్జన్యము వెల్లడియగును. ఆఫ్రికా లో కాంతి సమన్వితమగు రాజ్యమును స్థాపించవలయునని జర్మనులు కోరిన దాక్టరు సోల్బుగారు తెలిపిన సిద్ధాంతమును నెనంగీకరించబాలను. జర్మనురాజ్యమును ఆఫ్రికాలో నేర్పరుచుకొని వైనికసహాయముచే స్వాధీనము చేసికొనవలయునని మరికొందరు తమయభిప్రాయమును వ్యక్తికరించుచున్నవారు. సాంగ్రామికోపయోగమునకై కొంతమీలను తేసికొనవలయునని గూడ కొంతమంది యభిప్రాయపడుచున్నవారు. సమద్రోపులన్నియు జర్మనులస్వాధీనమగుచో అయ్యది బ్రిటిషువారి కసాయకరముగ నుండును. జర్మనులకు చాల యుపయోగముగ నుండగలదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు ఆఫ్రికాను అధినితేతములను కలుపుకొనవలయునని బాల్బుగారు నూచించిరి దాక్టరు సోల్బుగారు నేరాకోపణమును తేయచున్నవారు. అదిఎంతమాత్రము నిజముగాదు. అట్టిసూచనయే తేయబడలేదు. తిరుగ జర్మనులు తమ అధినేతములను స్వాధీనము చేసికొనుట యసాధ్యమని బాల్బుగారు ను మరికొందరును నుడివి యుండిరి. ఇంతకంటె బాల్బుగారు గాని బాయిదు బార్నిమంత్రి తేభరుడుగాని వచించియుండలేదు.

ప్రపంచమున కంతకు ముఖ్యమగు విషయము.

జర్మను అధినేతలములనుగూర్చి ముండేమి తేయవలసినదీ సంధిసమావేశమున నిశ్చయించవలసినది ప్రధానమంత్రి గారు నుడివిరి. ప్రపంచమున కంతకును సంబంధించిన ఈ ముఖ్యవిషయమును ప్రత్యేకముగ ఈతేదీనవారోక్తరే నిర్ణయించ వీలులేదు. మిత్రమండలివారి యభిప్రాయమును నైకొని తీర్మానించవలసియున్నది. దాక్టరు సోల్బుగారి అంత్యోపన్యాసమును పరిశీలించి...దరఖాస్తులను, లోకజ్ఞానమునుగూర్చి ఉపన్యాసించినవిలలో చుచున్నాము. ఈ సంగతులన్నియు సాధారణములు. వీనినందరును ఈదేశములో ప్రతివారును అంగీకరించి నారు. యుద్ధమునందు మార్పులగల్గినగాని అట్టితత్వములను మేము ఎన్నడును వినలేదని జెప్పినందున వాని గాంధీరవంతయు పోయినది. యుద్ధమునకు కలుగు గొప్పము వారి నలన కలుగు లోకజ్ఞానము మున్నగునవి యన్నియు మాకు తెలియును. జర్మనుల యవస్థుండనము ప్రారంభమైనప్పుడు జర్మనీలో ప్రాపరు కధికారమునకై అల్లరులు బహులుడేరెనని మనకు తెలియును. ఇప్పుడంత ఆకస్మికముగ సంధికై యాతురతను జూపుట వాస్తవమైనచో దాక్టరు సోల్బుగారి యభిప్రాయములు ఆకస్మికముగ మార్పుకై నడెందియుండవలయును. లేక జర్మనులలో వీరికిమాత్రమే సంధికోరికై యాశజనించి యుండవలయును. పరాజితులమైతిమని జర్మనులు ఒప్పుకొనువరకు మనలకు విజయముచేకూచువరకును. సంధిపాసగుట యసంభవమని నావనోనిశ్చయము.

ఇంగ్లండువారికావ్యవస్థ

లండన్, ఆగష్టు 24:—జర్మనులు గెలిచినచో ఇంగ్లండు వారుగూడ సధికముగా నప్రపంచరమిచ్చు కొనవలసి యుండును. విశ్రమండలివారు స్వకంత్రము కొరకు పోరుచున్నారు. వారికి జరల బోధు జనరలుసృష్టు గాగ్రంట్టి యోధులుతో డెవుచున్నారని కల్పలు లిందిగాను నుడివిరి.

ప్రాస్త

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండన్, ఆగష్టు 28:—(మగ్య. 1) బ్రిటిషువారి రిట్లు ప్రకటించిరి:—లిహాన్సుకును కోవియూలు నడికిని నడుమను సేనాముఖమున నంతకును యుద్ధము సాగుచున్నది. అనేక స్థానములందు మేము పురోగమనము సజువుచున్నాము. రాత్రియందు బోకోరుకు తూర్పున డెయిలెస్కోరు మైదానపు సమీపమున శత్రువులు సలిపిన రెండు ముట్టడులను భగ్నపఱచితిమి. లెటోరెటుకు తూర్పునను, నోఫ్ బెక్కినుకు వాయవ్యమునను జెట్టరుసేనుకు తూర్పునను మనపంక్తిని ముందుకు జేర్చితిమి. డెయిలెరుకు వాయవ్యమున శత్రువులు సలిపిన యుద్ధము మా స్థానములకు ముండే భగ్నమయ్యెను.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండన్, ఆగష్టు 28:—(ఉద. 2-35) పరాసువారి రిట్లు ప్రకటించిరి:—పగటియందు యుద్ధరంగమునంతటను మేము పురోగమనము సజువుచుంటిమి. మెట్టుఅయిననదులకు నడుమను డిబెట్టినిది ముఖద్వారమునండి ఎవ్రికోరునకుకు నడి

ప్రక్కకు వచ్చితిమి. అయిననుండికి తూర్పున మనపంక్తిలను ఎయిలెట్టి ఎయిననదులకు నడుమకు క్వియర్టి (పాంతిమునకుకు ముందుకు జేర్చితిమి మేము వెంటుఅలిస్, వెలిస్సు, బాగ్నోను, ఎవెగ్నో, బ్యూస్, వారెజిస్, పోమియర్సు అనుగ్రామముల నాక్రమించుకొంటిమి ఎయినీ అయిననదులకు నడుమ శత్రువులు విశేషసామగ్రిని వదిలివెట్టిపోయిరి. 200 కు మైక్ ఫిరంగులు ఆగష్టు 20 వ తేదీకి దరిమిలాను లెక్కింపబడెను.

విమాన కార్యములు.

లండన్, ఆగష్టు 28:—విమాన మంత్రిగగ్నమువారి రిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువుల ఆత్యధికమగు విమానబలముతోడను, విమానఫిరంగులతోడను స్వపురములను సంతోషించుకొనుచున్నాను. మేము 5 పెద్ద జర్మను పురములను 5 విమాన స్థానములను తీవ్రముగ ముట్టడించితిమి. 21 వ తేదీ రాత్రిని ప్రాంతుఫర్టు కలోనిపురములను జయప్రదముగ ముట్టడించితిమి. బాంబులన్నియు వైషమలచుట్టును సేనాశిబిరముల చుట్టును పడెను. ప్రైవేట్ రైలు నేడంక్తును స్థానమును గూడ జయప్రదముగ ముట్టడించితిమి. మన విమానములన్నియు తిరిగివచ్చెను. 4 విమానాలనుములను ముట్టడించితిమి. విమానము లుండు స్థానములను గొట్టితిమి. విమానస్థానములను ప్రైయినులను, ఆన్సేవకదీపములను, విమానఫిరంగులను మరఫిరంగులతో గొట్టితిమి. మన విమాన మొక్కటి కనబడుటలేదు. నిన్నటియందయుము మాకే హిమునందలి ఫ్యాక్టరీలను ముట్టడించితిమి. మా విమానములు తిరిగివచ్చుచుండగా దానిలో తీవ్రమగు విమానయుద్ధము జరిగెను. అందు రెండువిమానములు మనవి నేల గూల్చబడెను. తక్కినవి ప్రధానస్థానములపై బాంబులను వేసెను. తిరిగి వచ్చునప్పుడు తీవ్రముగ యుద్ధముజరిగి అందు మరి 5 బ్రిటిషు విమానములు కనబడలేదు. మేము 3 శత్రువిమానములను భ్వంసముచేసితిమి. అందు రెండు గుభాలున నేలగూలెను. ఒకటి మండుచు క్రిందబడెను. కోల్డెస్టై రైలునేట్టిమను భాగమును నేటియందయుము ముట్టడించితిమి. విమానాలయములమీదను గూడ జయప్రదముగ బాంబులను వేసితిమి. మన విమానములన్నియు తిరిగి వచ్చినవి. మేము 194 బాంబులను రాత్రియందు 21 టన్నుల బాంబులను కరిజియించును వేసితిమి.

తీవ్రయుద్ధము

లండన్, ఆగష్టు 24:—(ఉదయం 12-5) నిన్నటిరాత్రి బ్రిటిషువారి రిట్లు ప్రకటించిరి:—పగటియందు లిహాన్సునుండి మెర్గా-టెలునకుకు 80 మైళ్లకంటె పొడవగు సేనాముఖమున అతితీవ్రముగను జయప్రదముగను యుద్ధము జరిపితిమి. ఇంగ్లీషు, స్కాటిషు, ఆస్ట్రేలియను దళములు సోమునడికి దక్షిణమున ఉదయము 4-45 గంటలకు ముట్టడించి హెరల్డ్విల్లి, చార్గ్స్, చూనోలెస్ అను స్థానములను వీనికి నడుమనున్న అడవుల నన్నిటిని చూనోలెస్కుకు నడికిని నడుమనున్న అడవులను వశపఱచుకొనిరి. రెండుమైళ్లదూరము పురోగమనము సజువుటయందు ఆ నేకులను సంహరించి ఆ నేకులను ఖైదు చేసితిమి. 10 నిమిషములైన తరువాత ఇంగ్లీషు స్కాటిషు పటాలములు సేనారంగము ఎడమభాగమును ముట్టడించి గొమికోరు, ఎర్విల్లర్సు, హామెలికోరు, బోయెల్లిస్, బాయిరీ బెక్వెరెల్లి అనుస్థానములపై అగ్నికర్షము గురిపించిరి. మేము నేకులను ఖయిదీలుగ పట్టుకొంటిమి. పగటిపూట మిగిలిన కాలమునందు ఈగ్రామములకు తూర్పున పురోగమనము సల్పితిమి. ఇంతలో కుడివైపున ఇంగ్లీషు వేల్సు పటాలములను ఆంకురునది కుడివైపున అల్బర్ట్కు దక్షిణమునండి గ్రాండు కోరునకుకు శత్రుస్థానములను ముట్టడించి యుద్ధముసలిపి కొంతసేలము నాక్రమించుకొనిరి. ఉదయము 11 గంటలకు ఇంగ్లీషువారు సేనారంగమున కెడమవైపున గ్రాండుకోరుకు క్తరమున సన్న రైలుమార్గమును ముట్టడించి ఎకియటు లాగ్రాండి గిహూకోరు గ్రామములను, విరిల్పు స్థానమున కెదురుగ నున్న కొండలను స్వాధీనపఱచుకొనిరి. మధ్యాహ్నమునందును యుద్ధము సాగించితిమి. పగటియందు నేక కేలమంది ఖయిదీలు పట్టువడిరి. శత్రువులకు విశేషనష్టము గలిగించితిమి.

విమానయుద్ధములసందర్భమున గురువారము ప్రకటముగ నుండెను. మనవిమానములు శత్రువులకు చాలకష్టము గలిగించుచుండెను. పగటియందు 35 టన్నుల బాంబులను వేసి గ్రాండి కోరు విమానాలయమును జయప్రదముగ ముట్టడించి మందు సామాగ్రిస్థానముల మీదను వంతెనలమీదను బ్రూజునాకోని రిక్వారాలయములమీదను బాంబులను వేసితిమి. మేము 20 శత్రువిమానములను నేలగూల్చి 4 ను నిరుపయోగపఱచి పడ

వేసితిమి. 2 బ్రిటిషునిమానములు కనబడుటలేదు. మన రాత్రి విమానములు ఆ నేకముఖ్యస్థానముల వైపున, వెల్లెన్సును సామెటునుదొవై కాల్చి రైలుచే జంక్షనులపై బాంబులను వేసెను. ఆ విమానములన్నియు తిరిగివచ్చెను. బాంబులను వేయు ఒక శత్రువిమానమును మనపంక్తిల నడుమను నేల గూల్చితిమి.

అమెరికను ప్రకటనము

లండను, ఆగస్టు 23:—అమెరికను లిట్టు ప్రకటించిరి:—వేస్టీ కు తరమున ఒక ముట్టడియందు 11 మంది ఫ్రెంచీలను పట్టుకొంటిమి. 21, 22 తేదీలను మన వైమానికులు లాంగుయాన్ ఆడెన్ లోమా, కాన్ ఫ్లాస్సు అను రైలుస్టేషనులను ముట్టడించి రిక్తీ టన్నుల బాంబులను వేసిరి. చాలబోట్ల బాంబులు కూటిగా పడెను. మన విమానము లన్నియు తిరిగి వచ్చివని.

పరాసురంగము

లండను, ఆగస్టు 24:—(ఉద 2 30) నిన్నటిరాత్రి పరాసురా రిట్టు ప్రకటించిరి:—మెట్టు ఆయిన్ నదులకు నడుమను తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. పగటి పులకితోరంగమునందు డ్రై వెల్లెన్సు దాటి ఎయిల్ టై ఎయిన్ నదులకు నడుమను బాగ్నోనుకు తూర్పునను, క్రెస్టి అమాంటుకు పడమటను పురోగమము సల్పితిమి. ఇతర స్థానములందు నేనారంగమున విశేషములు లేవు. నిన్నటిదినము వాతావరణ మనుకూలముగ నుండుటచే విమానకార్యము బాగుగా జరిగెను. శత్రు పంక్తిలు చాలమారము పరిశీలపబడినవి. ఛాయాపటములను దీయు విమానములు ఆ నేక స్థానములను బహిరంగపఱచెను. వెంటిటంటి ముట్టడించు మన విమానములు 14 శత్రువిమానములను (మందును) 9 చిన్న విమానములను నేలగూల్చెను. పగటి యందు మన విమానములు 18 టన్నుల బాంబులను వర్షించి వైనికులమీదను సామగ్రి గొనిపోవు వైనికులమీదను అగ్ని గురిపించెను. రాత్రియందు విమానకార్యము ముగింపబడలేదు. 25 టన్నుల బాంబులు బోక్, హం మున్నగు పురములపై వర్షింపబడి అగ్నిగలిగింపబడెను. కొన్ని విమానములు దూర్బలాటారు విమానాలయమును తీవ్రముగ ముట్టడించెను. విమానస్థానములమీదను పాకలమీదను బాంబులు వేయబడెను. ఈ యగ్నివలన గలిగిన వెలుతురునందు తక్కిన విమానములు ఇతర విమానాలయములను, వైమానికజనులను ముట్టడించెను. భూమిపై నన్ను విమానము లనేకములకు నిప్పులుకొనెను. మొత్తముమీద నిన్నటిదినము 43 టన్నుల గుడ్డు వేయబడినవి.

తీవ్రమగు ముట్టడి.

లండను, ఆగస్టు 23:—సాయంకాలము 4-25 పరాసు పత్రిక లిట్టు ప్రకటించినది. రాత్రి పూట పావురెయిన్సు—ఓయిజు మధ్య తీవ్రమగు ముట్టడి జరిగినది. అందులో ముఖ్యముగ లిట్టి మంటు పాసల్పిరి తి ఆవర్ష క్యాంపుల దగ్గర ముట్టడి భయంకరముగ నుండెను. వెండ్రిన్సుండి కాచీ యిసుపదారి వరకు ఓయిజు, ఎయిల్ టై దక్షిణపు చాద్దులను నెలెన్నకు తూర్పునన్న కాచిలాచాటు యిసుపదారి వరకు మేము స్వాధీనముజేసి కొన్నారము. గనీ, పాటు వెయింటు మార్కు ఉరుబయట వరకు మాపంక్తిని ముందునకు గొంపోతిమి. తక్కినవోట రాత్రంతయు నెమ్మదిగ నుండెను.

శత్రుకందకములలో చొరబడుట.

లండను, ఆగస్టు 23:—(సాయం 5 గ) పరాసుపత్రిక లిట్టు తెలుపుచున్నది.—ల్యాగ్నీ పడేశమున ఓయిజు ఎయిసునడుమ రాత్రి తీవ్రమగు శత్రుస్ఫులపోరు జరిగినది. లోరై నలోనున్న శత్రుకందకములలో ఆనేకస్థలములందు మా వైస్యములు చొరబడి కొంతమంది శత్రువులను బడిలగ గొనివచ్చినవి. తక్కిన రణముఖములందు రాత్రియంతయు నెమ్మదిగ నుండెను.

3 500లలో 14000 శత్రువులు బందీలగుట.

లండను, ఆగస్టు 24:—(సా 1-45 గ) బ్రిటిషుపత్రిక లిట్టు తెలుపుచున్నది—రాత్రిపూట అల్బర్ట్ పడేశమున ముందు కే గి కొంతమంది శత్రువులను మానకము జేసి కొంటిమి. సాతకాలమున మరల యుద్ధము నారంభించితిమి. 21వ తేదీ ఉదయము మొదలు కొని మూడురోజుల యుద్ధమున 14 వేల శత్రువులను బంధీలుగ చేసితిమి. ఆనేకముగ ఫిరంగులుగూడ మాచే జిక్కినవి. మ్యపుబాల్పిన్సు

నుకు వాయవ్యముగ జయప్రదముగ స్థానిక సమర మొనర్చి వారము. రాత్రికాలమున యెయిజు యాకిన, లోకరుకు దక్షిణమునకు కెమ్యూలుకు తరముగను జరిగిన స్థానిక యుద్ధమున శత్రువులలో తీవ్రముగపోరి శత్రువుల ముట్టడుల పతనీ వాత ముజేసివారము. 3వేల ప్రదేశమునందు బాబానీ కాల్చుకు తరముగ మాకనుకూలముగ యుద్ధము జరిగినది.

బ్రిటిషువారు బహూమును సమీపించుట

లండను, ఆగస్టు 24:—బ్రిటిషువారు బహూమును 1 మైళ్ల దూరమున నున్నారు.

బ్రిటిషువారి అవస్థాందము

లండను, ఆగస్టు 23:—సాయము 8 గనుక 7 మైళ్ళ రంగమున జనరలు రాల్ఫిన్సు గారు మరల తలపడి 2 మైళ్ల వరకు ముందుకు పోయిరి ఇంతవరకు 1500 మంది ఫ్రెంచీలు లెక్కకు వచ్చిరి. జనరలు మిగుగారు గూడ నేను మరల బాహూమువంక తలపడి గొమొకోరును పట్టుకొనిరి.

జర్మను నౌకలు

లండను, ఆగస్టు 24:—22 వ తేదీ రాత్రి 1 గంటకు జర్మను మోటారునౌకలు డెన్విన్ సమీపమున పోలీసులమును ప్రారంభించెను. పరాసునౌకలు దానిని తరిమెను. ఒక శత్రు నౌక మునిగిపట్టుకొని నౌకాదళమువారు తెలిపిరి.

శత్రువైస్యపంక్తి చీల్చబడుట.

జర్మనులు కలవరముగ వెనుకకు మరలుట.
లండను, ఆగస్టు 23:—పరాసువారి ప్రధానకార్యాలయ మందున్న యాటరు విలేజుకు డిల్లగితరాత్రి తింతినపివాడు:—నిన్నటిరోజు మధ్యాహ్నము సాయంకాలము గూడ శత్రువులు వెంటించి మి. వంతెనలు ధ్వంసముచేయబడిన సమయమున నేమేము వెండ్రిన్సు దగ్గరనున్న ఓయిజును చేరితిమి. కాని వంతెనలు సంపూర్ణముగ నాశము చేయబడలేదు. దక్షిణమున వెల్లెన్సు బాహూమున ఆక్రమించుకొనుచుండెన శత్రువులు కలవరముగ వెనుకకు మరల నారంభించిరి. ఓయిజు కావలప్రక్కన రైలుబండ్లు అతివేగముగ ఉత్తరముఖముగ నావుట గాంచివారము. ముఖ్యమగు పరికరములను సురక్షించుకొనుటకు శత్రువుల నెరుకవైస్యములు అతిదారుణముగ పోరుసల్పివినాని నివృత్తియొ జనమాయెను. సాయంత్రముగుసరికి మానీసు వెంటుపాలన కేగినది. తక్కిన పటాలములు మా వెంటుచను దెంచి రణోపయోగముగ సామగ్రిని, పెద్దఫిరంగులను, మర ఫిరంగులను గ్రహించినవి. మా కేతఫ్ఫిదళములు ఆక్వికవైస్యములు ముందుకు ప్రోసికొనిపోయినవి. శత్రువులు మరఫిరంగులతో మాకు నిరోధమును కలిగించుట తగ్గనని గుర్తించితిమి. కాని కొన్నిచోట్ల ముఖ్యముగ 140వ కొండకు తరముగ నన్న వెంటుఅబుకెదగ్గర శత్రువులు అతిమొండిగ పోరిరి. ఇచట మేము బాంబులతో పోరితిమి. రాత్రిఅంతయు శత్రువులు గుంపుగుంపులుగ బంధీకృతులై రాదొడంగిరి. బంధీకృతులైన శత్రుసంఖ్య వేలకు మించిన దగుటచే నాటిరాత్రి మాచే పట్టుకొని శత్రుసంఖ్య ఇంతకుని నడుమ సాధ్యముగాదు. మొదటి పత్తలలో నన్ను తిమ స్థానములు అపాయకరముగ స్థితియందున్నవని శత్రువులు తలంచుచున్నవారు. మమ్ము నిరోధించుటకై శత్రువులు తమరెండవంక్తి వైస్యములపై ఆధారపడియున్నవారు. చీల్చబడిన శత్రుపంక్తిగూడ మేము ఎయిల్ టై ముఖముగ నెటిముదయమున ముందు కేగితిమి.

వైమానికులు సమరమున సహాయపడుట.

ఈయుద్ధమున వైమానికులు అమిత సహాయ మొనర్చిరి. ఆకాశ మంతయు మేఘములచే నిండియుండెను. వర్షము కురియునను భీతి కల్గెను. అయినప్పటికి పరాసు వైమానికులు వాయుమార్గమున జర్మను వైమానికులతో తలపడి హోరాహోరిని పోరుసల్పిరి. బాంబులనులువ్వ మావైనికులు కాల్చుల మాలకు ముందు పోయిరి. జర్మను పంక్తులపై బాంబులను కురిపించిరి. మా బాంబుల గురి పారి నుండి తప్పించుకొనుటకు శత్రువులు నానాదిక్కులకు పరుగిడిరి. నలుమూలలకు చిందరవందరగ పరుగిడినపుడు మేము మామరఫిరంగులగుడ్డతో ముంచెత్తితిమి. సోమిరస్తా అంతయు పలాయనమగుచున్న జర్మనులతో నిండియుండెను.

ఇదియొక ఆశ్చర్యకరమగు విషయము కాదు. సహాయ వైస్యములు వచ్చిన పిదప జర్మనులు మొండిగ నెరిపారుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కాని రెండవవారు వారు లొంగవలసి వచ్చెను. ఇప్పుడు కలవరముగ వారు వెనుకకు పరుగులిడుచున్నవారు.

అమెరికనులు బాంబులతో తీవ్రముగ

ముట్టడి సల్పుట.

లండను, ఆగస్టు 22:—అమెరికావాడి ప్రధాన కార్యాలయమందున్న యాటరు విలేజుకు డిల్లగితరాత్రి తింతినపివాడు:—మేము అదే రీతిగ సల్పుచున్న ముట్టడిచే శత్రువులు చాల బాధపడుచున్నవారు. ఇతరప్రదేశములందు శత్రువులు విమానములతో పోరు సల్పుచుండుటచే ఇచట అంతగ జోరుట కనసరము లేకుండెను. ఎయిసువంతెనలను, ఆస్థానముల నున్నవారిని నిరంతరము అగ్నిబాల్లచే ముంచుటకు మా వైమానికులు తోడ్పడుచున్నారు. ప్రతిదినము జర్మనులకు వచ్చు సరఫరా లన్నియు ఎయిసు వంతెనల మీదుగ నే రావలసి యున్నది. ఇందులో కొన్ని అగ్నికృష్టముగో నిండియుండుటచే ఉపయోగకరముగ నుండజాలవయ్యెను. సాతకాలపు పొగమంచు విడిచిన వెంటనే వేడిధరింపనిదిగ నుండెను. అందుచే శత్రువులు చాలమంది లోబడిరి. రాత్రి యందు మాబాంబులచేతను శత్రువులచేతను వారిని ఉరుమాడుటచే వారికి నిద్రగూడలేదని శత్రువులు తెలుపుచున్నారు. మా బాంబులచేతను, శత్రుస్థిబాల్లలచేతను శత్రువులకు సరఫరాలు కూడ తగ్గినవి.

హోలండు

హోలండుదొరతీవము

లండను, ఆగస్టు 24:—మిత్రమండలిలో మరల నౌకాక విషయముల నాలోచించుటకు హోలండు దొరతీవము వారంగీకరించిరి.

జర్మనీ

జనరలు హిండెరుబర్గ్

అమెస్టరుడం, ఆగస్టు 23:—1870-వ సం॥మున హిండు ప్రవటును పట్టుకొనిన దినమునకు జర్మనులు వర్ధంతి జరుపు సం దగ్గమున జనరలు హిండెరుబర్గ్ మాదనగార్లు నుద్దేశించి యిటుల నుడిపిరి, మనకు ప్రస్తుతము నిరోధము కలిగినను స్థానము మన కనుకూలముగా నున్నది. విజయముననుది శత్రువుల లసభావమును మాపుచున్నారు. మనము శ్రద్ధనువదల కుండింబో మనకనుకూలముగను గౌరవముగను సంధి జరుగగలదు.

యూరప్

46 లక్షల ఐరనుక్రాసులు.

46 లక్షలమందికి ఐరనుక్రాసు లియ్యబడెనని వాస్తవ జయిటంగు పత్రిక వ్రాసినది.

పెట్రోగ్రాదులో ప్రజలదురవస్థ.

అమెస్టరుడం, ఆగస్టు 24:—పెట్రోగ్రాదునందున రహస్య ఉత్తర పరగణాలలోను కలరా కరువు, విషజ్వరమును గూడ దారుణముగ జన వివాళనమును గావించుచున్నది. గ్రామములలో ప్రజలకు వారమునకుచేరి 2 పానులఓటుధాన్యము మాత్రము లభించుచున్నది. రొట్టెలులేవు. గ్రామములు గ్రామములే పూర్తిగా తుడిచి పెట్టుకొని పోవుచున్నవి. మాస్కోకు ఇకపదారులన్నియు పోయినవి. రైలుపనివాండ్లు సమ్మె కట్టుట యొక కారణము విప్లవకారులరైలు మార్గములను ధ్వంసము చేయు మరియొక కారణముని పెట్రోగ్రాదునుండి వార్త విచ్చినది. కలరా ఉక్రెయినుకుగూడ వ్యాపించినది, అచ్చట 258 మంది వ్యాధిసోకినదని తెలిసెనని జయిటంగు వ్రాసినది.

దారుణకృత్యములు

రెడుగార్లు సింగ్రిన్కును పట్టుకొని 300 మంది జోస్థానకులను నడిబజారులోనుండి వీసిరిని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

బోల్షివికు సేనానిని పట్టుకొనుట

మరను లోరెకుగార్లు సస్యసేనాని జనరలుపేటపాపు పారిపోవుమండగ రైతులు పట్టుకొని బ్రిటిషువారి వశము చేసిరిని ఆరేగ్జంజినుండి వార్త వచ్చెను.

అవసర కృష్ణామండలసభ.

మచిలీపట్టణములో సమావేశము.

(మా స్వకీయవిశేషవివరము)

మచిలీపట్టణము, ఆగస్టు 24:—అవసర కృష్ణామండలసభ సేషియము 7½ గంటలకు బందరుపురమందరమునగూడెను సభకు నుమారు రెండువందలమంది ప్రతినిధులు జిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలనుండియు వచ్చియుండిరి. ప్రతినిధులలో నుమారువంతులు పల్లెటూళ్ళనుండి వచ్చినరయితలయ్యున్నారు. వచ్చినవారిలో ముఖ్యులు: గౌ॥ మోచర్ల రామచంద్ర రావుగారు, డి॥ బి॥ వారణాసి నుబ్రహ్మణ్యం, ఉ॥ గోపాల రత్నం, డ॥ చిదంబరరావు, వా॥ వెం॥ శివాచార్య, నూ॥ వెం॥ నరసింహకృష్ణ, త్రి॥ రామస్వామిచౌదరి, స॥ ఆదివారా మణమూర్తి, ప॥ పల్లిభాద్రినాథుడు, త్రి॥ గోపాలకృష్ణయ్య, అ॥ గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరి, కాళ్లమూరి నరసింహం, వే॥ వెం॥ గుబ్బరావు, న॥ నూర్లపారాచార్యరావు, భూ॥ తిరుపతిరాజు, గా॥ వెంకట్రామరాజు, వా॥ వెంకటపతిరాజు, చి॥ నం॥ ద్వారాపాటి, సి॥ వి॥ రామచారి, కృ॥ గంగరాజు, కం॥ తేటి రామకృష్ణయ్యశ్రేష్టి, కా॥ రజనీధరశ్రేష్టి, గో॥ వెంకట రత్నంచౌదరి, పి॥ వెంకటాచలంబాదరి, కో॥ శివరామకృష్ణ రావు, త్రి॥మంతు రాజారావుగడ్డ రామలింగన్న బహు ద్ధాన్య గారు.

జాతీయ కల్యాణాలాపార వంశేమాతర గీతముతో సభ ప్రారంభింపబడెను.

దివాను బహదూర్ వారణాసి నుబ్రహ్మణ్యంపంతులు గారు ఆహ్వాన సంభాషణలుగనండి సభ్యులకు స్వాగత మిచ్చి, వారికిపాస్టరును ఆంగ్లేయును ప్రాసి అచ్చొత్తించి పంపినట్లే, కాని అచ్చొత్తించి చేతులో నుంచుకొని కరుణక కష్టము చేసి బ్రాహ్మణుల నే ఉపన్యసించి.

పిమ్మట నూచి నరసింహకృష్ణగారు గౌ॥ రామచంద్ర రావు పంతులుగారు ఆగ్రాసాధిపత్యము వహింప ప్రార్థించు తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. రామచంద్రరావు పంతులుగారు నీటితీరుక విషయమై కాసనసభాసభలో చాల పనిచేసియున్నారు. మాంజ్యేన్య ప్రణాళిక విషయమై వారి అభిప్రాయములను ఆంగ్లేయపత్రికలలో తెలియజేసి యున్నారు. ఇట్టివారిని తమకు అగ్రాసాధిపతిగా నుండుట యెంతయు సమంజసముగా నున్నది.

ఉ॥ గోపాలరత్నంగారు, పర్యవేసి మల్లిభాద్రినాథుడు గారు భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఏకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడెను. పిమ్మట రామచంద్ర రావుగారు పుష్పమాలాంకృతులుగ జేరుబడిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము.

ప్రస్తుత స్థితి

వారి యవస్థానమునుండి క్రిందిభాగములను ముద్రింపుచున్నాము:— నేను యీ మధ్య కలకత్తావల్లె కచ్చుటచే శరీరములో స్వస్థత లేని కారణముచేతను, అంతకు పూర్వము కాసనసభాసభలో చాలకాలము వినియోగించుటచేతను నాఅభిప్రాయమును ప్రాతినిధులముగ నివేదించి తీసుకున్న చింతిల్లుచున్నాను. అదియుగాక నేను క్రొత్తక కెక్కలపైన గంగతులు గూడలేవు. అనేకమంది ప్రముఖులు తమ అభిప్రాయములను తెలియజేసి యున్నారు. ప్రతిరాజ ధానియను సభలు జరిపి అభిప్రాయములను కెల్లడికేసి యున్నారు. ఈప్రణాళిక వలన అలీవారులు మిత్రవారులు అను శబ్దములు తిరిగి వినబడుచున్నవి. లిబరల్స్, రాడికల్స్ అని సోషల్ రిఫార్మర్స్ చెప్పినట్లు ఉ ప యో గించుట బాగుండు నని నా అభిప్రాయము. అలివారులు మిత్రవారులు అనుపదములు నిందార్థమునకు, కాని లిబరల్స్, రాడికల్స్ అనునవి ఉద్దేశ్యములను సజ్జి వచ్చును గనుక యీ పదములు వాడుట ను. చిరి. ప్రణాళిక విషయమై యెట్టి వేదాభిప్రాయములు లున్నవి చెప్పట చాలా కష్టముగా నున్నది. ప్రస్తుత రాజీయంగాగోరి చాలా జరుగుచున్నది. ఈ ప్రణాళిక ప్రయోజించిన పిమ్మట స్టాంపులలో గూడ చాల చర్చ జరిగి యున్నది. ఇంగ్లాండులో సెడిక్ హం ప్రభువుగారున్నారు. 20 ఆగస్టు ప్రధాన చాలా పోరపాటనియు, ఇండియాకు రైతులనుగడదనియు చెప్పుచున్నారు. ఆంగ్లే యిండియనులు విను పక్షమున నున్నారని గూడ చెప్పుచున్నారు. అనేక మంది ఆంగ్లేయ వర్తకులు, చాలాకాలమునుండి ఇండియాలో

వ్యాపారము చేయుచు కొన్ని హక్కులకు స్వతంత్రము గలిగి యుండినవనకు కృతీరేకముగ నున్నారు వెంకట్ తీసి కొను తెల్లవారు, అంప్రీస్ ప్రభువు, సర్ ఆర్థర్ లాలీగారు మొదలగునా నున్నారు. కర్జన్ ప్రభువు 20 వ ఆ ఆగస్టు ప్రధానములోని చివరభాగమును ఆధారపరచుకొనియు న్నారట. ఆభాగమునకు అథ్ మే మొ మనకు బాగా తెలియదు ఇంకను ఆంగ్లేయదేశమున అనేక సంఘము లున్నవని చెప్పుచు న్నారు. అవిబహుళ: వర్తకసంఘములయి యీ దేశపు వర్తక సంఘములలో సంబంధము కలిగియున్నవయి యుండవచ్చును. ఆంగ్లేయిండియాక వర్తకులు యిండియాకు స్వరాజ్య మిచ్చి నయెడల తమ స్వత్వములను పలుకుబడియు పోవునని తలచు చున్నారు.

స్థానికపరిపాలకులు గూడ మనకు అత్యంతకృతీరేక ముగ పనిచేయుచున్నారు. పంజాబు గవర్నర్ ఒడయర్ గారు మరీ యునేకులును మనకు విరోధులుగ నున్నారు. పార్ల మెంటు వారు మాత్రము ప్రణాళిక ను ఉదారభావముతో చూచుచున్నారు. ప్రభువులసభలో గూడ సెడిక్ హం ప్రభువుతప్ప తక్కినవా రందరు సహాయ భూతులుగనే యున్నారు. వీరి నన్నిటిని మించినవి ఆంగ్లే యిండియాక ప్రతిక లున్నవి. మనవారిలోగూడ భేదములు కను పడుచున్నవి. నురేంద్రనాథ బెనర్జీ మొదలగు నాయకులు బం గాళాలోను, వాచా మొదలగువారు బొంబాయిలోను, చింతా మణి మొదలగువారు సంయుక్త పరగణాలలోను ప్రత్యేక కాంగ్రెసు జరుపుటకు నిశ్చయించుకొన్నారు. ఈ నాయకులు ఇట్టి తీర్మానమునకు వచ్చుట చాల తొందరపడినా రని చెప్పకలెప్పుడు. మనమందఱము గూడ కాంగ్రెసుకు లోబడి యుండవలసినది ఏమయిన భేదము లున్నయెడల వాటిని కాంగ్రెసులో సరిపుచ్చుకొవలసినది బంగాళాలో మాత్రము నాయకులు ఆలోచన పూర్తిక చేసినట్లు కనబడదని చెప్పటకు చింతిల్లుచున్నాను. అక్కడ కేవలము కృత్తులకుల విరోధము లను ప్రధానకారణముగ తీసికొన్నవచ్చుట్లు కనబడుచున్నది.

ఇకన్నియు విచారించగా చాలాచిట్కలున్నట్లు కనబడుచున్నవి. ప్రధానమున మహమ్మదీయు లున్నారు. 1916 సం॥ కాంగ్రెసువారు చేసికొన్న రాజీనామాను గమనింప వలసి యున్నది. మహమ్మదీయులలో చాలభేదాభిప్రాయము లున్నవి. అందు కొందరు ఆంగ్లేయ సామాజ్యములో నున్న మహమ్మదీయప్రభుత్వములకు గ్యారంటీ యిప్పించవలయు నని కోరుచున్నారు. అది కాంగ్రెసుకు మిందియున్నదని చెప్ప వచ్చును. ఇంకొకరుగాక ప్రతిముఖ్యపట్టణములోను మహమ్మ దీయులు రెండు పక్షములుగ వీలయియున్నారు. ఇంకొక వైపున డాక్టరు నాయుగా రున్నారు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున నాయకులు అధికసంఖ్యాకులుగ కాంగ్రెసుకు కెల్లి తమ అభిప్రాయములను సలహాలను ఇచ్చిన నడింప విధి అయియున్నది. మాలక్యగారు వ్రాసిన లేఖ చాలపనిచేయగలదని నానమ్మ కము. బంగాళావారు నేనెంత చెప్పినను వివలేదు. బంగాళా బొంబాయివారు బహుళ: ప్రత్యేక కాంగ్రెసు జరుపుదురు. వారి అభిప్రాయ మే మన, విషయనిర్ధారణసభలో గాని, అభిలభారతీయ సభలో గాని తమమాట చెల్లదనియే. అది నిశ్చయమే. కాని ప్రతిసభలోను ఇట్టి పరిస్థితి లున్నవి. కాసనసభలోను, మ్యునిసిపల్ సభలలోను మైవారిటీ ఉండి ఉన్నవి. అదృష్టవశమున చన్నపట్టణములో ఇట్టి అభిప్రాయ ము లేదు. అందరును కాంగ్రెసుకు కెల్లవలయు ననియే నిశ్చయించుకొన్నారు ఆర్యులారా, మన మే మొనరించిన ఈ ప్రణాళికను గురించి ఏకాభిప్రాయము గలిగియుండుట చాల ముఖ్యము.

పిమ్మట రౌంట్ కమిటీ రిపోర్టునుగురించి మాట్లాడుచు నిట్లు చెప్పిరి

చాలమంది యీ రిపోర్టును చదివియుండరు. మదరాసు పోలీసువారు స్వల్పవిషయములను గూడ కొండంతలుగ చేసి యున్నారు. రాజమహేంద్రవరమున జరిగిన స్వల్పగండరగోళ ముగూడ ఈ రిపోర్టులో నెక్కియున్నది. బంగాళా, పం జాబు దేశములలోనున్న విప్లవసంఘములను గురించి చాల చర్చింపబడి యున్నది. కారణము తెల్లన్నను నూచించినచికి త్తులును ఇక నేమాత్రము బాగుండలేదు. ప్రజలయొక్క ప్రాతిపదిక హక్కులు గూడ తీసివేయబడినవి. మొన్న జరిగిన మదరాసు రాజధానిసభలో ప్రాతిపదికహక్కులను ఇచ్చు కాసనములను చేపవలసినదిగా గోరియున్నారు. అనగా ఇండి యా ప్రాతిపదికహక్కులను తొలగించు కాసనములను చేయు అధికార ముండగూడదు. అట్లు చేపవలసి వచ్చినయెడల అం దకు ప్రత్యేకచర్చ జరుపవలసియున్నది.

మాంజ్యేన్య ప్రణాళిక

యెట్టి రాజకీయస్వాతంత్ర్యములు ఇచ్చినను అర్థిక స్వాతంత్ర్యము అన్నిటికంటె ముఖ్యమయినది ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము స్వపరిపాలన ఆరుధవించు వలసరాజ్యముల తోపాటు మనుగూడ గలిగియుండవలయును మన పోక్షకులకు రక్షించుటకున, క్రొత్తవిస్తాపించుటకును మనము శక్తులముగ నుండి తీరవలయును. మన కాంగ్రెసు ప్రధానమునుండియు ఈ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నది. మన శక్తివంతయు వినియోగించి యీహక్కును పొందవలయును. ఈవిషయమన ఇండియా ప్రభుత్వమువారుగూడ మనకు సహాయముచేయుదురు కదదిన నాలుగుసంవత్సరములనుండి మనప్రభుత్వమువారు ఏమిచేయుచున్నారు? ఒక ఇండస్ట్రియల్ కమిషన్ ఏర్పాటుచేసిరి. వారిపోర్టు ఇంకను వెలువడలేదు ఆ కమిషన్ గూడ తెలియదు.

ప్రైవేటులో మనకు పలుకుబడి గలిగియుండవలెను. దేశరక్షణ జేసికొనుటకు మనము శక్తులముగ నుండవలెను. మరియొకరిమీద ఆధారపడి యుండగూడదు. ఈ మధ్య పది మందియవకులకు కమిషన్ లు ఇచ్చి యుండిరి. కాని యేతక్కువజాతి ఆంగ్లేయు డయినను అట్టి కమిషన్ పొందుటకు తగియున్నాడు. మనవా రెంత గౌరవములుబయలుపరచెంది యున్నను తగియుండలేదు. మాంజ్యేన్యగారు మొన్న నీ మధ్య మాట్లాడుచు యీవిషయమై చాలసాహసూరిని చూపించి యున్నారు. యేది యెట్లున్నను యీరెండు విషయములు, మా తృప్తామిని సంతోషించుకొనక కత్తి అర్థిక స్వాతంత్ర్యము- చాల ముఖ్యము. వీటివిషయమై మనము యెక్కువగ పరిచేయవలసి యున్నది.

పార్లమెంటులో ప్రాతినిధ్యముగ్యముని మనవారు కొందరు కోరుచున్నను మనము 80 కోట్లున్నాము. సంఖ్యకు తగిన ప్రాతినిధ్య మెన్నటికొని వొరకదు. ఏ ఇరుగదమందియో ముప్పుమందియో పార్లమెంటుకు కెల్లినను అందుండు 640 మంది మనకు ముంచిలే నుదురు. ఇదిగాక మనము ప్రాతినిధ్యము గోన యెడల తక్కిన వలసరాజ్యముల వారు గూడ కోరుదురు వాకేమి జవాబు చెప్పదురు? గనుక పార్లమెంటులో ప్రాతినిధ్యమువలన లాభము గ ను ప డలేదు. పార్లమెంటు కమిటీ గూడ అడుగుచున్నారు. అందు వలనను లాభము లేదు. ఏరీసుగారో ఏసిడెక్ హం గారో అందు చేరుదురు. మనకు సమ్మే గాని లాభము గానించదు.

ప్రాథమిక విద్యను గురించి ఒకమాట చెప్పవలసి యున్నది గౌ॥ శర్మగారు ప్రయమరీ విద్యను ఇండియా గవర్న మెంటువారి చేతులలో నుంచుకొనవలసినదని కోరుచున్నారు. బహుళ: శర్మగారు ఇకముందు గూడ పూర్వపురతనే నుండు ననియు, ప్రజా ప్రతినిధులు యేమియు చేయజూరనియు అభిప్రాయపడి యుండవచ్చును. కాని ఇకముందు స్థానికప్రభుత్వము వారును స్థానిక కాసనసభలవారును మైమరీవిద్య విషయమై సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలిగియుందురు.

విద్యాధికులు ప్రజాసామాన్యముయొక్క లాభములను గుర్తెరుగరని అపవాదు చేయుచున్నారు. అదికేవలముధ్రువు. మనము మనదేశస్థులయొక్క కోరికలను గుర్తెరుగలేదనుట అవమానము. ఈసభలోగాని మరియేవోట నయినగాని నిలవబడి నేను ప్రశ్నించగలను. గడచిన తొమ్మిది సంవత్సరముల నుండియు మన కాసనసభాసభలలోని చర్చాంశములను పరిశీలించినయెడల అందులో ఎవరయినను ప్రజలకు విరోధము లగుగాని, సవ్య దాయకములగుగాని తీర్మానము లుపపాదించబడినవని చెప్పగలరా? తొమ్మిదివందల తీర్మానములలో ఎన్ని తీర్మానములు రయితులకు ఉపయోగించు నీటితీరుక, భూమి శిస్తు మొదలగు నాటికి చెందియుండలేదు. ఇతర రాజధానుల కాసన సభలలో గూడ రయితులకు వ్యతిరేకములగు తీర్మానములు చేసియుండలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో విద్యాధికులు, జనసామాన్యముయొక్క లాభసవ్యములను గుర్తెరుగరని చెప్పుట అత్యంత అవమానము చేసినట్లని తలచుచున్నాను. ఈ అభిప్రాయముకు ముఖ్యకారకుడు సర్ చాలంబైక్ చిరాలు. ఆయన ననుసరించియే ప్రణాళికకర్తలు విద్యాధికులయందు నమ్మక ముంచలేకపోయిరి. ఇదికేవలము అక్రమము.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము.

సర్ థియడోరు మారిస్ గారు మొన్న చెప్పినట్లు ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యముకన్న ప్రతి ప్రాతినిధ్యభాగమునకును (Constituency) ఇద్దరు ముగ్గురు ప్రతినిధుల నుంచునట్లును ప్రతివోటరును తనకుండు రెండుమాడు వోట్లను ఒకరికే

యిచ్చునట్లును రోగ్యాలుచేసినట్లయిన ఎక్కువ బాగుండునో తోచుచున్నది. ఈ విషయమై మనమందరము బాగా ఆలోచించవలసి యున్నది. కమిటీ దీనిపట్లలోనో జనీతులలోనో వచ్చును. ఈలోపు గమనము నిర్ధారణ చేసికోవచ్చును.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము

గుంటూరులో జరిగిన రాష్ట్రీయసభలో ఇండియా ప్రభుత్వమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మనుగ లేదు. కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తిలో కాసనసభకు కార్యనిర్వాహకసభ లోబడి యుండవలయునని కోరబడియున్నది. గుంటూరుసభలో స్థానికపరిపాలనలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ ముడిగియున్నది. గనుక ఇండియాప్రభుత్వములో గూడ బ్రాండుఫర్టు విషయములలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ మడుగుట సహేతుకముగ నుండును. అది మీ రందరు ఆలోచించు కోరుతాను.

పిచ్చుట నీటితీరువ విషయమై యిట్లు ముచ్చటించిరి. మొన్న గవర్న మెంటువారు ప్రచురించిన ప్రచురణను చూచి టెల్లిగ్రాండ్వారా తీర్మానమును ఉపపాదించెద నని తెలియబరచి అందుకు సంబంధించిన కాగితములు పంపుదని కోరియున్నాను. వాటినిబట్టి చూడగా అనేకమంది కలకర్త డిఫరెన్సియల్ నీటితీరువ కష్టముగా నున్నది గనుక తీసికేయవలసినదని శిఫారుసు చేసియున్నారు. ఈనాం భూములకు అట్టి డిఫరెన్సియల్ నీటితీరువ లేకపోయినను రు 6-4-0 ఇచ్చుకోమని ఉత్తరువుచేసియున్నారు. దీనినిబట్టి మన కృష్ణా జిల్లాలో ఒకలక్షయేబడి నేల యకరముల యీనాంభూములను రెండులక్షల జమీందారీ భూములను ఉన్నది. ఈభూములన్నియు సెక్కున పన్నిచ్చు కోవలసి వచ్చుచున్నది. ఇప్పుటికి ఆనకట్టమీద గవర్న మెంటువారి పెట్టుబడిమీద నూటికి 18½ ఆదా వచ్చుచుండగా యింకను పన్నుల సెక్కునచేసిరయతులను కష్ట పెట్టుట యేమివ్యాయమో తెలియుటలేదు.

ఆగ్రాసనాధిపతిగారు తమ ఉపన్యాసమును చాలవరకు ఆంగ్లేయభాషలో నిచ్చుటచే నల్లూరి నూర్కనారాయణరావు గారు వ్యవస్థాపక నాటి ఆభిప్రాయములను తెలుగున చెప్పిరి - ఇప్పుటికి 10½ గంటలగుటచే సభ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు నిలుపుదల చేయడమయినది.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షకోవన్యాససంగ్రహము.

ఇంకను స్వాతంత్ర్యముక సంపాదించుటకు మనము చేయవలసిన ముఖ్యమైనవియందును, బ్రిటిషువారు మనకుగావించిన సహాయమునకు కృతజ్ఞులమై యుండవలెను. మనదేశభక్తి యెంతగాధముగ నున్నను, మనప్రాదేశీప్రతిష్టాపనములయెడల మన కెంత గౌరవ మున్నను, ప్రాచీన హైందవ పాలనమునను, మహమ్మదీయ పరిపాలనమునను కూడ ఏకరాజ్యరంభులేమీ ప్రబలముగ నుండిదనువిషయమును నిరాకరింప వీలులేదని నా ఆభిప్రాయము. గత ఆగష్టు 20-వ తేదీని గావించబడిన ప్రకటనా ఫలితముగ మాంటాగ్యూ పెయ్యుఫర్టు విధానము ప్రచురితమైనది. ఈ నివేదికకర్త యేకాకీయములను, అనేక భేదాభిప్రాయములను పరిగణించగల సీయుండుటచే, ప్రపథ మమున వారిని ప్రేరేపించిన ఉదారభావములు తగ్గి, వెనుకంజవేయు క్షిప్రపథకము తయారైనది. కొంద రతివాదులు దీనిని తిరస్కరింపవలసినదనియు, కొందరు మితవాదులు దీని నామోదించవలసినదనియు పాదించుచున్నారు. ఈ సంస్కరణవిధానమును సవరించి, అంగీకరింపవలసినను నూచవకుకూడ తిరస్కరింపవలయునని, అర్థమే అని హామీయూలర్లును, అతివాదులును, పలుకువాక్యములు సత్యములే! కాని రాజకీయరంగమున నింత బహిరంగముగ పలుకలేకుండుటచే, ఈ మధ్య మార్గములే మన మవలంబించి, వలయు సవరణల తేయవలయునని నా ఆభిప్రాయము.

నివేదికమున డెలుపబడినట్లు మనదేశమందలి జాతి, మతవిభేదములు స్వపరిపాలనమున కాటంకదాయకములు గావు. అమెరికా, కనడా, దాక్షిణాఫ్రికాలలో ఆయాదేశములకు తగిన స్వపరిపాలనావిధానములను బ్రిటిషువారు గల్పించునపుడు, భారతదేశమునెడల మాత్రమే యిట్టి తూడ్డిభావమే లభింపలేదు. ప్రజలయందు విద్యావ్యాపనము క్రమక్రమముగ వృద్ధి జెందుచున్నది. ఆంగ్ల విద్యాధికులు భారత ప్రజాప్రతినిధులు కాజాలరని నివేదికముననుడువబడిన వాక్యములు సందర్భములకు లేవు. కాసనసభల చర్యను చూచినయెడల, ఈ నివేదికములు ప్రజాతేమప్రతికూలముగ, సవరితల్లిప్రేమతో వర్తించు విషయ మెల్లరకు తెల్లము కాగలదు. ఈ విద్యాధికు తెల్లరును అన్ని రకముల జాతులనుండియు వచ్చుచున్నారు.

ఈ నివేదికకర్తలు కాంగ్రెసు-వీరు పథకమును చర్చించి, దానిని నావలద్రోయుట సమంజసముగ లేదు. మాంటాగూ విధానముక్లిష్టమగు కాన్వెనియెన్స్(పథకమును నిర్మించుచున్నది. కాసనసభకు దేశీకర్తలు, విదేశీసంబంధములు, ఇతరసామాజ్యవిషయములపై అధికారము లేవచ్చును, స్వాతంత్ర్య, పరామిత్రాభివృద్ధిజనుకు సందర్భములకుముగ లేదు. ఈ విషయ నిర్ణయమునకు గవర్నరు ధ్రువపత్రసమర్పితి అవసరము. అధికారసంభావ్యభావశక్తియు గల గ్రాండుకమిటీ యొకటి నిర్మింపబడినది. ఈవిధముగ నిర్మితమైనయంత్రమెట్లు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనమునకుపకరించునో యూహింపజాలకున్నాను. ఆర్థిక విషయములో గవర్నరు కాసనసభాసమితి లేకయే ప్రత్యేకవిషయములకు భనమును వినియోగించవచ్చును. గవర్నరు వకును కాసనసభకును విభేదములు గలిగినయెడల భారత ప్రభుత్వమువారు విషయనిర్ణయమునుగావించుట కధికార మొసంగబడినది.

ఈ నివేదిక కర్తలు అవసరము ప్రస్తుతపరిపాలనా యంత్రమునకు క్షయకారకమగు స్టేటుకవున్నియు జేర్చిరి. ఈవిధముగ ప్రజాప్రతినిధుల పలుకుబడిని, అధికారమును తగ్గింపజూచుట అన్యాయము.

దేశతేమమునను, నుపరిపాలనమునకును కాసనసభా తీర్మానముల నల్లంఘించు అధికారము గవర్నరుల కొసంగవలెనని నివేదికము నుడువుచున్నది. ఇచ్చట నివేదికము మిగుల నాకాభంగమును గొలుపుచున్నది. అధికారాభిమానుల స్వాధీనమునకై భారతదేశము స్వరాజ్యమున కన్నమని ఆంగ్లేయులు తెలుపుటాచారమైనది. కాని, యీ విషయమున మెకాలు నుడిచిన ఉదారభావముగ్రహించి, మనదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించుట ఆంగ్లేయుల ప్రథమకర్తవ్యము.

దివ్యీయదినచర్య

తీర్మానములు

నీటితీరువ

బందరు ఆగష్టు 28:- నేడుతిరిగి సభాసమావేశమై క్రింది తీర్మానములు జరిగినవి.

(అ) కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో నీటిపన్ను కేటూ మార్పుచేయుటకు గురించి మద్రాసు గవర్న మెంటువారు 28-7-18వ తేదీని జారీచేయించిన ప్రకటనలో ఈసంవత్సరము దిశంబరు అఖగ వరకయినను వాయిదా వేచిపెట్టవలసినదనియు.

(ఆ) నీటి తీరువ (ప్రస్తుతపు కేటూకంటే) హెచ్చు చేయుట అన్యాయము, అక్రమమున అనియును రయితులు భరింపజాలరనియు, అట్లు హెచ్చుచేయుటకులన ఆంగ్లేషముకును అకాంతినికీ కారణమగుననియు అట్లు చేయు ప్రయత్నిము దొరతనమువారు మారవలసినదనియు.

(ఇ) ప్రస్తుతము ఆరులలోనున్న నీటిపన్ను విధానమును మార్పుచేయు, హెచ్చించుటకును గల కారణనిరర్థములను సాధ్యమయినంత త్వరలో జనసామాన్యమునకు తెలియులాగున తెలుగుభాషలో జిల్లాకేటూలలో ప్రచురింపవలసినదనియు యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

II ఉపసంఘములు

కృష్ణా తూర్పు డెల్టా, గోదావరి పడమటి డెల్టాలకు సంబంధించినంతవరకు కేటూ వేటుగా రెండుకమిటీలు ఏర్పాటుచేయుటకును మొదటివానికి బెజవాడ రెండవవానికి యేలూరు ముఖ్యస్థానములుగ నేర్పాటుచేయుటకును, వీరు నీటిపన్ను మార్పులను గురించి మిమోరియంస్ తయారుచేసి వానిని జిల్లా సంఘమునకు పంపుటకును, యీ క్రింద నుదాహరింపబడిన కమిటీ సభ్యులు ప్రతి డెల్టా తాలూకానుండియు తమకు వోచినంత మందిని తమలో కలుపుకొని పరిశీలించుటకును యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(కమిటీ మొదలై పేర్లు ఇచ్చట ఉదాహరింపబడలేదు.)

III

గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలలో యీ సంవత్సరము రెండవ పంటకు నీరిచ్చుట చాలా అవసరముగా కనిపించుచున్నది. కావున యేదో కాలములకు నీటిసప్లయ చేయుటకో ఆ విషయమును గురించి విచారింపి స్థిరపరచుటకు నవంబరు నెలారంభములో కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారును రెండవస్థిల్లు నూపరింపెండింగు యింజనీయరుగారు మరి ముగ్గురు అవద్యోగియులను కలసి ఆయా సబ్ డివిజన్లలోగూడి డెల్టా ఉద్యోగిగ్గులును, ప్రజలును చెప్పకొనుసంగతులు విని నిర్ధారణచేయుటకును ఈలోగా ఆయిద్దరు అధికార్థప్రాగ్రాము జిల్లాకేటోలో ఆంధ్రభాషలో ప్రచురించుటకును దొరతనమువారిని సభవారు కోరుచున్నారు.

IV మాంటాగూ సంస్కరణలు.

1918 సం॥ ఆగష్టు 17, 18, 19 తేదీలకు గుంటూరులో జరిగిన ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో చేసినతీర్మానమున యీ సభ వారు సాధారణముగ అంగీకరించుచు నిరకను యాదిగున నుదాహరించబడిన మాన్యులను నిరూపించుచున్నాను.

(1) ఎక్కువ ముఖ్యులు రాష్ట్రీయులయందు భూమిమైన బాధ్యతగలపరిపాలనము వెంటనే నెలకొల్పబడవలెను.

(2) ఇండియా సామాన్యప్రభుత్వములో గూడ చేసి, వాచికబలము, నేటివ్ రాజ్యములు ఇతర రాజ్యములకోటి సంబంధములు తప్ప తదితర దేశీయపాలన సంబంధములు కాబలన్నిటిలో బాధ్యతతో కూడిన పరిపాలనపద్ధతి నెలకొల్పబడవలెను. మరియు క్రొత్తపన్నులు విధించు కాలములును యితరవ్యయ నిరూపణములను ఇండియాకాసన సభవారి ఆచుతి మీదనే జరుగవలెను.

(3) ప్రజాయత్రము చేయబడిన కాఖలకు పోలించు యుద్యోగియులు అందుకు కాసనసభకు వెంటనే బాధ్యులగు మంత్రుల యధీనులుగానే యుండవలెను.

(4) ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రీయ, జనుల సామాన్యముగా కోరుపట్టు యితర భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయులును వెంటనే నెలకొల్పబడు ఏర్పాటు చేయవలయును.

అఖగ తీర్మానమునకు కొందరు ప్రతినిధులు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడదలచి అగ్రాసనాధిపతిగారికి తెలియజేయవారు సత్వరముగ రయితులు వెళ్ళవలసినవిషయనయన వ్యతిరేకాభిప్రాయములను వెల్లడించుచుండగ నే నోట్లుయియ్యవలసినదని గోరిరి. అందుకు వ్యతిరేకాభిప్రాయముల సమర్పించి అగ్రాసనాధిపతిగారికి గౌరవము మాపించిరి పిమ్మట తీర్మానమునకు చాలమంది ఆ ను కూలముగ ను ఎనిమిది వడిమంది వ్యతిరేకముగను అభిప్రాయము లిచ్చిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు వ్యవస్థాపక మాట్లాడిన వెంకనందనములతో సభ సాంతముగ ముగిసెను.

గౌ॥ రామచంద్రరావుగారును, పట్టాభి సీతారామయ్యగారును ఆసాయం కాలము రయిలుమీద బొంబాయి వెల్లిరి.

గంజాంమండలావసరసభ

ఇప్పుడు ప్రకటించబడిన మాంటాగూ డెల్టాపన్ను సంస్కరణములు స్వపరిపాలనమునకు తగినంత ఆధారముగ లేవనియు వానిలో చాలామార్పులు చేసినగాని వాని నంగీకరింపరాదనియు గంజాంమండలావసరసభవారు తీర్మానించిరి. మాలవ్యాగారును, అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయ సభవారు చేసిన నూచనలు ఆమోదించబడినవి. సభ జమ ప్రథముగ జరిగినది (తంఠి)

కృష్ణామండల అవసరసభ

కనివారమునాడు బందరులో సమావేశమైనది. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభవారి తీర్మానము లవలంబించ బడిన ముఖ్యమైన రాష్ట్రీయలయందు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్ట వలయునని చూపించబడినది. వైస్రయ, నాకాదేశము, విదేశీసంబంధములు, స్వదేశీసంస్థానములకు సంబంధించిన విషయములు తప్ప తక్కిన వానినన్నిటిని ప్రజలవశము చేయవలెనని గోరబడినది. ఇండియాకు సంబంధించిన మాత్రన వ్యయములు సామాన్యకాసనసభకులన నామోదించబడవలెను ప్రజలవశము చేయబడిన కాఖలకు సంబంధించిన పిట్టండి ఆయాకాఖల మంత్రుల పరిపాలనమునకు యుంచబడవలెను. తక్షణము ఆంధ్రరాష్ట్రీయను ఏర్పరపలయుననియు ప్రజలు కోరిన ప్రదేశములందు దేశభాషలననుసరించి రాష్ట్రీయధికనము జరుపవలయునని కోరబడినది. (తంఠి)

తూర్పురంగము

లండను, ఆగష్టు 24:- తూర్పురంగము నుండి పూను వారిటు ప్రకటించిరి:- స్వేయనురంగమున తీవ్రమగు క్షోభి యుద్ధము జరిగెను. ఆ త్వేనియాయందు శత్రువులయుద్ధము ముజలపాగినది. మనస్థానములకు పరిక్షింపవచ్చిన శత్రువులము లనేక స్థానములందు పాఠదోలబడెను. వాతావరణము వాగుండవున్న ప్రతిభువిమానములు పుర్రుమాలాయందు శత్రుస్థానములపై బాంబుల నేసెను.

ఇటలీవారు రైండు గ్రామములను వశపరుచుకొనుట

లండను, ఆగష్టు 28:- ఇటలీవారు రివాట్టా పెనోటా స్పసి గ్రామములను వశపరుచుకొనిరి.

ఈ సారిలో గాల్వబడినప్పటికి తేలవ పట్టుట:-కల
కల్లాలో కాకియాంజి దూదియంత్రములకు ముందుండిన కాలు
నల్ల బి. ఘోష అనంతకు చేపల పట్టుచుండగ యంత్ర
కాల్లాకి కారి కాకియాంజి అను మార్వాడీ ఘోష చేపలను
పట్టుకుంటున్న చేయటకు యత్నించి ఈ కాలవలో తేలవ
పట్టుకుండగ అతడు వానిని భయపెట్టెనుగాని ఘోషతన
పని మానలేదు తుదకు మార్వాడినుగుజెంచి యంత్రకాలవై
భూగమనుండి నాలుగయదుసారులు తుపాకి ప్రేల్చెను.
అప్పుటికి ఘోష భయపడి తన పనిని విడువలేదు, మార్వాడీ
19,15 సారులు తుపాకీ ప్రేల్చునప్పటికి ఘోషకు భయము
వట్టి పారిపోయి వానివై కేసు చేసెను.

మోటారుబండి ప్రమాదము:- బెంగళూరులో గత 24
వ తేదీన మిసెను మెక్ డొనాల్డుగారు తమ మోటారుబండిలో
రైలువే పైదు కోడ్లగుండ బోవుచుండగ 4 సంవత్సరముల
బాలుడు వీరాస్వామి అనువాడు బండికిందపడి మరణించెను.
పోలీసువారు బండిని నడుపువానిని పట్టుకొని కేసు విచారణ
చేసిరి. బండి ఒక మహమ్మదీయునిచే గంటకు 7 మైళ్లుచూ
వలసి నడుపబడుచుండెననియు దానిలో నడ్డముగ ఎడ్లబం
డ్లుండెననియు మరణించిన బాలుడు మోటారు కడ్డముగ పరు
గిడెననియు వాస్తవమై బండి పోవకుండ బండిని నడుపు
నతడు తన కాయకేర్తల యత్నించెననియు బండిలోనుండిన
మిసెను మెక్ డొనాల్డు మిసెన్ మేట్లుగారు సాక్ష్యము
చెప్పిరి. అనుమతమున పీరికెతురుగ మోటారులో నున్న
చుండిన బాల్డి అను ఆయన ప్రమాదము జరిగిన స్థలమునకును
ఎడ్లబండ్లుండిన బాగునను చాలదూరముండెనని నడిపిరి. కోడ్లు
మీద తాను ఎడ్లబండ్లునుకాచియుండలేదని సాక్ష్యముచెప్పిరి.
మృతిజెడినవాని కిరీరమువై గాయములు అగపడనట్లు వై
ద్యులును విరిగిన కాళ్లుము (లివరు) కలన మరణించెనని కే
బరఫోర్డోకారులును చెప్పిరి. ఈ ప్రమాదము జరుగక మీలకే
పోయినట్లు ఇకపై ఘోష రాబట్టుగారు కూడ అభిప్రాయ
పడిరి. ఈ సమాచారము జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారికిని జిల్లాపోలీసు
నూపరింకెండ్లెటు గారికిని తెలియజేయబడెను. వారితిర్మా
నము చేచియుంచ బడెను.

ప్రకటన

యుద్ధవిషయమునుగూర్చి రాజధానియందలి
వివిధ ప్రదేశములలో దేశభావలం చుపనవ్వసించు
టకై కొంతమంది మనుష్యులను నియమించుటకు
చెన్నపురి పబ్లిసిటీ బోర్డువారిలోచించుచున్నా
రు. ఉచితముగా నుపనవ్వసించదలచిన వారు తమ
ప్రేరణ బోర్డువారికి తెలియబరచినచో వారు
సంతసించెదరు. కొద్దిమంది యువన్యాసకులను
జిల్లాలోని తిరుగుబట్టై జీతముల మీద గూడ నియ
మించుటకు వారికి అభిప్రాయము గలదు. ఈ
యన్యోగమునకు తగు మనుష్యులయొద్దనుండి దర
ఖాస్తు లందుకొనబడును.

ఉపన్యాసకులకు కావలసిన మాజిక్యులాం
తరు మొదలైన సామగ్రి యంతయు బోర్డువారే
సప్లయ చేసెదరు.

26-8-18 } సి. డబ్లియు. వోన్స్,
కార్యదర్శి పబ్లిసిటీ బోర్డు, చెన్నపురి.

అమెరికావారి త్యాగము
న్యూయార్క్, ఆగష్టు 24 :-మిత్రమండలి లోపాటు
అమెరికావారు అహరపదార్థములను ప్రాణములను గూడ
త్యజింప సంకల్పముగా నున్నార. 1919 లో అమెరికావారు
మిత్రమండలివారికి 40 లక్షల పానుల కొత్తపదార్థములను
90 కోట్ల పానుల మాంసపదార్థములను 150 కోట్ల టన్నుల
పంచదారను 50 కోట్ల బుమలుల పప్పుదినుసులను పంపవలసి
యన్నదని అహరపదార్థముల యజమాని హూకరుగారిని.
అనాద రక్షణము
రష్యాలోనున్న అనాదలను సెర్వీయావారిని 1000 మంది
వెద్దలను 500 మంది చిన్నలను అమెరికాకు రానిచ్చుటకు
వీలగునట్లు కాననును మార్పుటకు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగా
రు కాంగ్రెసువారిని కోరిరి.

వకటన

స్మార్ట్ కాజుకోర్టు-మద్రాసు.
స్మార్ట్-కాజు-నెం- 5542 ఆన్ 1918.
కే. యన్-4 ద్రయ్య- వాది
కే. యన్. ఆర్. వెంకట్రాయ్యకెట్టి- ప్రతివాది.
పయవాది, కయ ప్రతివాది పయనీ; రూ 32-14-0లు
ఖర్చుతో సహా రాబట్టుకొనుటకు తెచ్చిన పయ వ్యాజ్యము
6-9-18 తేదీన ఫిఫ్ జడ్జిగారియొద్ద విచారణకు వేయబడియు
న్నది.
ఏ! వేం! రా! శర్మ.
26-8-18 వాదికక్షి

328 German Aeroplanes Brought Down,
134 Driven Down, 31 Balloons Shot
Down.
Within a Fortnight.

London, August 24. - 11:55 P. M.
The British Aviation communique says: -Our low fliers
constantly machinegunned and bombed German infantry
wagons and guns throwing them into confusion. They
also, in co-operation with tanks, silenced enemy batteries
which were impeding our advance. We raided an aero
drome at Cantin, set fire to several hangars and machine
gunned troops and transport in the vicinity. We shot
down an enemy machine. All our machines re
turned. A total of 26 tons of bombs was drop
ped during day. We destroyed fourteen machines
and drove down three others out of control. Four of ours
are missing. We dropped five tons of bombs during
night. During last fortnight 328 German aeroplanes
have been brought down and 134 driven down out of
control. Thirty one balloons were shot down during the
same period and 494 tons of bombs dropped in all.

Effective American Bombardments.
Germans Suffering Severely.

LONDON, August 22.
Reuter's correspondent at the American headquarters
says the enemy is feeling the effects of our prolonged
bombardment. Our aeroplanes are meeting less opposi
tion owing to urgent demands on enemy aircraft else
where. Our machines are effectively assisting the
gunners in keeping the Aisne bridges and their
approaches under constant fire. All supplies for the
Germans south of the Aisne must daily cross by the
bridges over the Aisne, some of which are always un
servicable owing to our fire. Hence they are still good
targets. Immediately the dense morning mists have
dissipated, the overpowering heat is responsible for the
surrender of many Germans. They say they are unable
to sleep at night owing to our artillery fire and persistent
bombing, which have also reduced their supplies of food

A Successful Raid.

LONDON, August 23.
An American communique says: -A successful raid
northward of Vesle yielded eleven prisoners. Our avia
tors on the 21st and 22nd successfully bombarded railroad
yards at Longuyon, Audonle Roma and Conflans, with
three and a half tons of bombs. Many direct hits were
obtained. All our machines returned.

Italian Front
Two Villages Captured.

London, August 23
An Italian communique says: -We captured the villages
of Rivalta and Sassostefani in Brenta valley.

Enemy Reconnaissances Repulsed

London, August 23
An eastern communique says: -There was more active
artillery fire on the Serbian front. The enemy activity
in Albania revived, but their reconnaissances were repul
sed at various points. British aeroplanes, despite bad
weather, bombed enemy depots in the Struma valley

The Italian Front.
Austrian Attacks Repulsed.

London, August 24
The Italian communique says: -In Albania enemy re
newed strong attacks from Lower-Semen to the heights of
Mali Tomorice. He was repulsed and sanguinarily
counter-attacked near Petova. He slightly advanced
northward of the head of Buvalica and in the region of
point 1,150. Enemy's losses were heavy.

French Progress between
Aisne and Ailette.

London, August 25 - 2:45 A M
The French communique says: -Between Ailette and
Aisne we progressed south of Orecy-au-Mont and took a
hundred prisoners. Americans west of Fismes carried
their line to Soissons Reims road on a front of eight hun
dred metres. Quietness reigns elsewhere. Nine German
aeroplanes were brought down on August 23, and one
balloon was set on fire.

German Sinking of Spanish Ships
Germany Resents Proposed Spanish Reprisals

London, August 25
AMSTERDAM - A Berlin official message states that
Germany has vigorously protested against Spain's inten
tion to replace sunken Spanish tonnage by interned Ger
man ships. Negotiations are proceeding.

Canadian Troops' to Siberia.
The Composition.

London, August 25
Ottawa. It is announced that Canadian Expedition to
Siberia will consist of a mixed brigade of all arms includ
ing a cavalry squadron from north west police.

1 1/2 Million Fresh American
Troops Embark for War.

LONDON, August 25
Washington.-General March announces that over
15,00,000 American troops have embarked. The shipping
situation has improved.

Peruvian Troops Mutiny.
Their Desire to Fight the German.

London, August 24
LIMA: -The Peruvian garrison at Ancor has mutinied
demanding immediate declaration of war against Ger
many, transfer of interned German ships to the United
States and the despatch of Peruvian troops to France

German Wireless Communique.

London, August 24
A wireless German official message says: -
The British attack north of Ancre which began
on August 21st was continued with full force
and extended north of Albert. In the
Somme sector we have withdrawn our troops behind
Ailette. Our troops which are left in the west bank of
Ailette have retired before strong attacks between Mani
camp and Pont St. Mard.

German Retirement According to Plan

LONDON, August 23
A wireless German official message says: -According
to plan we retired a short distance southwestward of
Noyon. We also withdrew our troops from Carlepont
wood to behind the Oise. Enemy has gained ground at
Blerancourt.

Czecho Slovaks Retire before
Bolsheviks.

London, August 23
Reuter learns that Czecho-Slovak withdrawal on Ussuri
front does not affect their communications and it is
not regarded as serious. Moreover it is reported to day
that Czechs have captured Verchiindinsk an important
centre commanding rail tunnels south of Lake Baikal

A British Troop Steamer Torpedoed.
Attacking Submarine Sunk.

Commander Rescued.
London, August 24
PARIS.-The British Steamer "Bandy" with the
French troops on board has been torpedoed between
Malta and Sicily. There were no casualties. The
attacking submarine was sunk by escorting patrols by
means of gunfire and grenades. Seven out
of the submarine's crew of sixty five
were rescued including the commander who attempted to
suicide. The Commander declared that his submarine
sunk the "Lusitania." The "Bandy" was subsequently
taken to dry dock.

శ్లో గు భ య ము లే దు.
వైద్యరత్న కండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
శ్లో గు శ్లో గు (1045)
ని వార కౌ ష థ ము లు
మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సిల్హోన్ దేశములయందును, స్వదేశస్థానముల
యందును అనేక శ్లో గులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన
శ్లో గు సో క దు.
ప్రామాదిపానకము 6 షోస్సుల బుడ్డి ౧-కి రు ౧-౦-౦ | శతభాతప్పులకు 1 షోస్సు బుడ్డి ౧-కి రు ౦-౧-౦-౦
డిబ్బో ౪ " " ౦-౧-౦-౦ | డిబ్బో ౪ " " ౦-౦-౦-౦
స్వాగతిగు పోస్టజీవణం. కోరువారికి మావెద్ద క్యాటలాగు వితరణకు పంపబడును.
లింబి విలాసము:- "పండిట్" మదరాస్.
ఆ యు ర్వేదాశ్రమం, గుగ, ఆచారవ్యన్విధి, జి.టి. మదరాసు.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Great Britain

Lord Robert Cecil's Reply.

LONDON, August 23.
In the course of an interview with Reuter, Lord Robert Cecil, Foreign Under Secretary, referring to Dr Soli's observations regarding German Colonies, said that Dr. Soli was indignant at the suggestion that German rule was inhumane. I don't believe anyone knowing the facts, said Lord Robert Cecil, will accept Dr. Soli's view. The British Government will shortly publish a blue book about German rule in her Colonies. Some evidence is a fearful record of brutality. I cannot accept Dr. Soli's doctrine that the Germans wanted a peaceful African Empire. On the contrary, we know that the important German action advocated a German African Empire to dominate Africa militarily, and furnish a great store for military purposes. Moreover, the possession of coastal ports would be of the greatest danger to the British Empire and importance to Germany. Dr. Soli's allegation that Mr. Balfour proposed the annexation of African Colonies by the British Empire is inaccurate. Such a proposal has never been made. Mr. Balfour and others have said that it is impossible for Germany to resume control of her colonies; beyond that, neither Mr. Balfour nor Mr. Lloyd George has gone.

A Great World Issue.

The Prime Minister said, continued Lord R. Cecil, that the future of the German colonies would be decided at the Peace Conference. Clearly, a great world issue cannot be settled by this country alone. It has to be settled in concert with the Allies. Dr. Soli's peroration comprises remarks about common sense, horrors of war, etc. These are general propositions, with which everyone in this country has always agreed. Their force is entirely destroyed by the fact that until the tide of war appeared to change, we heard nothing about such doctrines. We all remember the stuff about the glories of the war, its educative effects, and such diabolical trash, but just after the beginning of the German offensive, we remember an outbreak, throughout Germany, of the old demand for world domination. This sudden anxiety for peace, if sincere, shows that Dr. Soli is either subject to sudden conversions or is almost alone among Germans. I am profoundly convinced that peace is not obtainable without victory, and an acknowledgment by Germany of her defeat.

Air Force Appointments.

London, August 24.
Major-General Sir Godfrey Paine has been appointed Inspector-General of the Royal Air Force and Additional Member of the Air Council. Major-General V. L. Branker has been appointed Master-General of the Personnel and Major-General E. L. Ellington, Controller-General of Equipment and Member of the Air Council.

A Call to Irishmen.

London, August 24.
Colonel Lynch, in a recruiting appeal, says:—He aims at forming a brigade of Irishmen. He points out that if the Germans are victorious, Ireland will have to bear her share of crushing indemnities. He adds that the Allies are fighting for freedom and progress, assisted by heroic figures like Generals Botha and Smuts.

The "India Day".

To Collect Funds for Comforts for Indian Soldiers.

London, August 22.
The "India Day" will be observed on September 20th, for collection of funds to provide huts and comforts for Indian troops on all fronts. Princess Sophia, Dhuleep Singh is honorary secretary of the fund.

Dublin Anti-Conscription Manifesto.

Denounced by Ulster Council.

London, August 23.
The Ulster Unionist Council has sent a manifesto to President Wilson, denouncing Dublin Anti-Conscription Manifesto as a stain on Ireland's good name.

America

London, August 22.
Recent raising of silver in the United States from 100 to 100 1/2 is apparently mainly due to the question of transport charges between San Francisco and New York.

U. S. Ready for Sacrifices

Food Controller's Statement.

London, August 24.
NEW YORK — The Food Controller, Mr. Hoover, in a statement, said that the United States would share the sacrifices in food, as well as blood with the Allies. The United States would have to provide the Allies in 1919 with million pounds of fats, nine-hundred million pounds of beef products, fifteen hundred million tons of sugar and five hundred million bushels of cereals.

Central Powers

German Vessels Near Dunkirk.

Driven off by French Vessels.

LONDON, August 24.—8 40 A. M.
The Admiralty states that German motor-boats on one in the morning yesterday attempted a reconnaissance in

the neighbourhood of Dunkirk, but were driven off by French patrolling vessels, assisted by land defences. One motor boat is believed to have been destroyed. There were no casualties or damage to the Allied forces.

General Hindenburg on the Situation

'Do Not Relax Efforts'

LONDON, August 22.
AMSTERDAM — General Hindenburg, reviewing the Third Guards Regiment on the anniversary of the storming of St. Privat in 1870, said —

'Although we may frankly admit we have had a set back, our position is favourable. We must not be influenced by what has happened. Success is with us. The enemy begins to show signs of weariness, and so long as we do not relax our efforts, we shall obtain honourable and strong German peace.'

Four Million Iron Crosses.

The "Vossische Zeitung" states that over four million and six hundred thousand iron crosses have been awarded.

Russia

Heavy Fighting in Siberia.

English and French Troops Engaged.

Japanese Troops Take Part.

LONDON, August 23.
The "Daily Mail" learns from Harbin, that on the afternoon of August 21st, there was heavy fighting on Ussuri River. English and French troops were engaged suffered slight casualties. The Japanese later joined in the battle but the brunt of the fighting hitherto has been borne by the Cossacks and Czechs. Bolshevik Monitors on Lake Harba are worrying the Allied left flank.

German Atrocities.

LONDON, August 23.
AMSTERDAM — According to a German source, the Red Guards, upon capturing Simbrisk, publicly hanged in the market place three hundred Czech-Slovaks.

Cholera, Famine, Typhus.

Whole Villages Dying Out.

LONDON, August 24.
AMSTERDAM: A message from Petrograd states that besides cholera and famine, typhus is now raging terribly in Petrograd and in northern Russian provinces. The population of whole villages, who receive only two pounds of oats weekly and no bread, are dying out. Practically all Moscow's railway communications are cut off. This is partly due to the passive resistance of railwaymen, but counter-revolutionaries have blown up numerous bridges and pulled up rail trucks.

London, August 24.
AMSTERDAM — The "Rheinische Westfälische Zeitung" reports that cholera epidemic has spread to the Ukraine, where to hundred and fifty-eight cases have been reported.

General

The Sinking of an Hospitalship.

Dutch Inquiry Confirms Torpedoing.

London, August 24.
HAGUE. The Foreign Secretary has issued the finding of the inquiry by the Dutch Shipping Council into sinking of the "Konigin Regentes" finding is that ship was sunk by a torpedo.

The Dutch Government asks Germany to reopen a thorough inquiry as to whether it was a German submarine. Seeing that Germany does not recognise immunity of hospital ships, Britain has assured Holland that no British torpedo was fired in the vicinity.

RICE RIOTS CONTINUE IN JAPAN.

Cabinet's Resignation Likely.

London, August 23.
The "Times" prints a message from Tokio dated August 19th stating that rice riots continue in provinces. The resignation of the Cabinet is considered likely.

Holland and the Entente.

Economic Negotiations.

London, August 24.
A telegram from Amsterdam to the "Morning Post" says:—The Dutch Government has proposed resumption of economic negotiations with the Entente.

Western Front

Military Critic's Views.

What are General Foch's Aims?

London, August 23.
The ultimate aim of General Foch's strategic plan, which he is working out in the present series of battles, is the subject of much speculation alike in London and Paris.

Broadly, the opinion of experts is divided between those who believe that General Foch is striking a number of hammerblows with the object of weakening the enemy, numerically, and with regard to the position and morale preparatory to a decisive blow at some vital spot, and those who think he is at present merely endeavouring to disorganise what is really a great German retreat or intention to retreat on large sectors, being content to reap the rich fruits of this disorganisation in the shape of big hauls of prisoners and material, and to allow latter results to guide him in the matter of more decisive action this year. Some able French critics hold the latter view, which is based on the theory that the withdrawal is gradually going on to some new Hindenburg line, which will probably be of great depth.

Is it a Decisive Stroke?

Those who argue that we are at present witnessing the preliminaries to a decisive stroke base their belief on the facts that the Allies are presumably using very considerable forces in the aggregate in the present battles, that they are exploiting gains to the utmost, that they are already threatening vital enemy positions, and that moreover it would be a folly not to push to the last degree this year the immense advantage of their regained initiative, superior morale and enthusiasm for offensive especially among the Americans. It is pointed out that other considerations apart from weighty political reasons are that the Germans have still many divisions in Russia and it is possible that they have still more divisions booked for a surprise enterprise this year on some other front. Hence it is not absolutely certain that a better chance will offer in 1919, for the German front is now more or less fairly liquid. As regards the latest development of the battle, one of the most important is the British threat to Bapaume, the fall of which would be disaster for the enemy. His desperate resistance at Achiet-le-grand, where the main defensive positions of Bapaume are located, shows that he realises this.

Summary of the Week's Events.

Allies Combined Operations.

London, August 22.
The intensely interesting battle-position continues the one topic. Events are moving so fast that it is difficult to keep pace with them. But a summary of the week's happenings may be useful. Chaulons and Roye have not yet been captured, but they are closely invested by the combined operations of General Rawlinson's Fourth Army, General Debeney's First French Army, and General Humbert's Third French Army. Between August 15th and 17th these French and British forces advanced astride the Amiens-Roye road to the western outskirts of Roye, while the important key point of Lassigny on Lassigny massif was captured by General Humbert after a strenuous struggle. Between the Matz and the Avre, the Germans stubbornly resisted the French offensive on the 18th and 19th and prevented the French from making much progress here. This was exactly what General Foch aimed at, as it fixed the enemy's attention on this part of the field, while a new development was materialising elsewhere. This new development was the hammerblow by General Mangin's Tenth French Army, which began on the 18th on a front of about ten miles and has swept forward irresistibly as far as Ailette.

Threatened Outflanking of German Armies.

By Wednesday evening General Mangin's battlefront had broadened to sixteen miles from the Aisne to Bailly and the maximum penetration hitherto is some fifteen or eighteen miles. Meanwhile General Humbert's Third Army, advancing on General Mangin's left, progressed more than five miles at the furthest point, and is streaming down farther slopes of Lassigny and beyond. It is too early yet to predict the effect of this advance, but it is evident that it constitutes a serious threat to the enemy's positions northward of the Aisne, and if it can be continued further, it will outflank the whole German positions on the Aisne and the Vesle rivers. The German lines west of the Oise are also threatened. The Allies have, in fact, succeeded in driving a formidable wedge between the Crown Prince and Von Boehm's groups of Armies.

Scene of Costly Failures.

The total prisoners captured between the Oise and the Aisne from the 18th to 20th exceed ten thousand, and this number is likely to be considerably exceeded when the captures of yesterday and to-day are added. The French made very successful use of the element of surprise, and their losses have been gratifyingly small. Surprise tactics were also effectively employed on the 21st, when General Byng attacked northward of the Ancre. The British, in this sector, advanced practically to the line of the Albert-Arras railway. General Byng's attack is a direct threat to German positions in the important Thiepval ridge, also to the right flank of the enemy's lines on the Ancre. These positions have a melancholy interest, as they were the scene of several costly failures in 1915 and 1916.

What Line Do Germans Intend to Retire?

During the week the Germans effected a slight further retirement in the Serre salient and also evacuated some trenches on either bank of the Scarpe. In the Lys salient the withdrawal has been continued, accompanied by successful hustling tactics by the British who have secured nearly a thousand prisoners. The interesting question is: To what line do the Germans intend to retire? The Germans have recently shown desperate anxiety to evacuate salients and straighten their front. It is thought that this may be the preliminary to a withdrawal on a more extended scale, such as was undertaken in 1917. There is at present nothing to show that the Germans are going to retire so far, but such a retirement is not impossible considering the enemy's extreme losses and serious shortage of men.

Other Threats.

Regarding other theatres, nothing important has occurred in Italy, but it is interesting to note that Austrian losses on the British front in Italy between June 15th and August 15th are estimated at twenty thousand and two hundred whereas the total British casualties for the same period were only 2,544. The Russian situation is some what obscure, but it may be mentioned that the Japanese force, which landed at Vladivostok, is considerable.

Enemy Abandons Much Material.

LONDON, August 23.—2-35. A. M.
A French communique says: During the day we continued to make progress on the whole battle front. Between the Matz and the Oise we are skirting the Divette from its mouth to Evricourt. East of the Oise we carried our lines to the outskirts of Quierzy between the Ailette and the Aisne. We captured St Aubin, Seleny, Bagnex, Epagny, Bieux, Vauroz and Pommiers. The enemy abandoned much material between the Aisne and the Oise. Over two hundred guns have been counted since August 20.

Violent Bombardment.

LONDON, August 25.—4.25 P. M.
A French communique says:—During the night there were violent bombardments between Beauvraignes and the Oise, notably at LePiemont, Panselchuy, and Ourscamp. We held the southern banks of the Oise and the Ailette from Sempigny as far as the Railway from Couchy to Chateau eastward of Belens. We carried our line forward to the outskirts of Guby and Pot Saint Marc. The night was everywhere calm.

Enemy Trenches Penetrated.

LONDON, August 23.—5 P. M.
A French communique says:—In the region of Lassignoy and between the Oise and the Aisne, the night was marked by fairly lively artillery fire. Our detachments penetrated at several points the enemy's trenches in Lorraine and brought back prisoners. The night was quiet on the rest of the front.

Successful French Aerial Raids.

LONDON, August 24.—2.30 A. M.
Last night's French communique says:—Between the Marne and the Oise there were violent artillery actions. We crossed the Divette during the day in the Evricourt region, and progress between the Ailette and the Aisne continued east of Bagnaux and west of Crecy-au-Mont. The front was quiet elsewhere. There was much aeroplaning yesterday owing to favourable weather, and numerous reconnaissances were made far into the enemy lines. Photographers brought back thousands of exposures. Chasers felled fourteen aeroplanes on fire and nine balloons. Our bombers, in daytime, dropped eighteen tons and fired thousands of cartridges on troops and convoys. The activity was not relaxed at night, when twenty-five tons were dropped on stations at Laon, Ham, etc., causing fires. An expedition, in great force, attacked the important Mars-la-Tour aerodrome. The first bombs caused fire in hangars and huts and, aided by the light of flames, the remaining aeroplanes bombed effectively other hangars, huts, and 'personnel'. Numerous machines on the ground were seen on fire. Altogether forty-three tons of explosives were employed yesterday.

Enemy's Front Broken.

Germans Retreating in Disorder.

LONDON, August 23.
Reuter's correspondent at French headquarters, wiring last night, says:—The pursuit continued during the whole afternoon and evening yesterday. We reached the Oise at Sempigny just as the bridges were blown up, but the destruction was incomplete. Farther south, as we were occupying Petit Taupas, the enemy began to retreat in disorder. Numerous trains on the other side of the Oise were seen hurrying northward. Throughout the afternoon enemy rearguards fought most fiercely to save important material, but in vain. Our troops at the close of the evening advanced to St. Paul. Other regiments following collected a huge quantity of material, heavy guns, and machineguns. Our artillery and cavalry pushed ahead. It was soon noticeable that the enemy's resistance, chiefly by machineguns, was diminishing. Nevertheless it was desperate at certain points, notably at St. Aubin to the north of Hill 140, where we were fighting with bombs. Batches of prisoners arrived all night long. It was impossible to count them, as there are at least several thousands. The enemy considers the positions of his first line divisions as most precarious. He rests his hopes on the second line divisions which are echeloned in death in order to resist at all costs. Our advance continued this morning towards the Ailette through the enemy's broken front.

Graphic Description of the Battle. Its Order Described.

LONDON, August 23.
Reuter's correspondent at French headquarters, wiring yesterday evening, gives a graphic battle picture. He says General Mangin's advance this morning was remarkably swift. Our troops at noon were seven miles beyond yesterday's line at certain points. How harried the Germans were is shown by the fact that the footbridges over the Oise were left intact. Our advance was so swift that the line has become vague and is difficult to mark. Now that the war of movement has been resumed, the order of battle is nowadays as follows:—Well beyond infantry patrols the advance guards slip cleverly ahead ceaselessly harassing the Germans. Cavalry patrols advance over open country exploring woods and farms. They may be seen starting to gallop in front of our front lines, then slowing down and scouting in No Man's Land. From time to time a party of troops return at a gallop, bringing back information. No less picturesque are the crews of the tanks. Covered with dust and oil they look like niggers. The tanks everywhere closely follow infantry, reducing machinegun nests as the latter unmask themselves or are reported. Behind the tanks comes the artillery. Batteries pass cantering to take up new positions where they generally don't stay long these days. Supply columns follow up the advance with equal speed. Limbers no longer bring up ammunition at a walk; they come up at a gallop in the cloud of dust.

Aviators as Fighting Men.

The most striking part of the battle picture, however, is the close co-operation with the Air Service as a fighting arm. The weather is close and threatening to-day. Yet the French aeroplanes aloft are as numerous as ever, mercilessly harrying any German aeroplanes which appear. Our bombers fly ahead of the infantry, bombing German columns and convoys. Some of the latter plunge in all directions in disorder in attempts to escape from our hail of bombs. When thus scattered they are pursued and peppered with machinegun bullets. The congestion on the Somme Road, where the Germans are retreating, is the greater, as the Germans accepted battle. It was no question of surprise. Reinforced they counted on stubbornly resisting. Yet on the second day they were already bending, and now they are retreating in confusion.

Hostile Attacks Repulsed.

LONDON, August 23.—1 P. M.
A British communique says:—Fighting is proceeding practically on the whole front between Lihons and the

Couville River, and we are progressing at a number of points. We repulsed two attacks during the night in the neighbourhood of Daillecourt Farm eastward of Beaucourt. We slightly advanced our line eastward of Letouret, northwest of Neuf Berquin and eastward of Outtersteene. Local hostile attacks, northwest of Dailleur, broke down before our positions.

Attacks on a Thirty-Mile Front

LONDON, August 24.—12.5 A. M.
Last night's British communique says:—During the day we pressed attacks vigorously and successfully on more than a thirty-mile front from Lihons to Mercatel. The English, Scottish and Australians attacked southward of the Somme at 4.45 this morning, captured Herle-Ville, Chuignes and Chuignolles, also the woods between the villages and between Chuignolles and the river. During the advance of over two miles, we killed a great number and took many prisoners. Ten minutes later, English and Scottish Guards attacked on the left of the battle-front and stormed Gomiecourt, Ervillers, Hamel-incourt, Boyelles and Boiry-Becquerelle. We took many prisoners, and, during the remainder of the day, progressed eastward of these villages. Meanwhile in the right centre of the battlefront, the English and the Welsh attacked positions on the east bank of the Ancre, from South eastward of Albert to the neighbourhood of Grandcourt, gaining ground after heavy fighting. About eleven in the morning, the English attacked on the left centre of the battlefront along the railway northward of Grandcourt and captured Achiet-le-Grand, Dibucourt and the ridge overlooking Irlu. We continued attacks during the afternoon. Several thousand prisoners have been taken during the day, and heavy casualties inflicted on the enemy.

20 Enemy Aeroplanes Destroyed.

With regard to aviation, we had a busy successful day on Thursday. Our airmen constantly harassed the enemy. We dropped thirty-five tons of bombs during the day and we attacked the Gondecourt aerodrome with good effect, also many dumps, stations, bridges, and Bruges docks. We destroyed twenty aeroplanes and drove down four out of control. Three British aeroplanes are missing. Our night bombers dropped nineteen tons on selected targets, including the railway junction at Valenciennes and on Somain, Douai and Cambrai. All returned. We brought down one enemy bomber within our lines.

"Another Good Day".

Enemy Counter-Attacks Devastated.

LONDON, August 25.
Reuter's correspondent at the British headquarters, wiring yesterday, says:—The heaviest fighting has been around Boiry-Becquerelle, where enemy counter-attacks, in dense formations, were devastated by our machine-guns and rifles, whole battalions being reduced to skeleton strength. Enemy resistance at the Chuignes ridge was similarly most costly. It is certain in yesterday's and to-day's fighting that the Germans have lost very heavily. Our casualties have been relatively light. Tanks and whippets again wrought great havoc among machine gun nests. Surrey, Essex, Welsh troops and the Royal Fusiliers, in to-day's fighting, distinguished themselves. Progress to-day has been authoritatively summed up as "another good day."

The Allied Push Continues.

Germany Launches More Divisions.

LONDON, August 23.—6.30 P. M.
The latest information available in London at three o'clock this afternoon was that General Rawlinson's Fourth Army had gained all its objectives. They captured the high ground south west of Kappy, and also captured Chuignes and Herleville. There is an unconfirmed report that Uenabill, north-eastward of Albert, has been captured. Today's advance of General Byng's Third Army has hitherto resulted in the capture of Boiry-Becquerelle, Boyelles and Hemelincourt, and also of Gomiecourt, where 500 prisoners were taken. General Byng's advance is progressing in a southeasterly direction from Gomiecourt, and he is now fronting the Albert-Bapaume Cambrai road. The Australians and Zealanders are participating in General Byng's operations, and the Canadians are in General Rawlinson's army. General Mangin's Tenth Army is also making progress. His patrols to-day crossed the Aisne at several places northward of Soissons, but the German line here is strongly held. The Germans, since 7th August, have launched fifty five divisions against the Allied battle line.

Australians' Fine Advance.

British Recapture Bray.

London, August 24.
Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says:—Attacking again this morning, we captured Bray, which is an important position, also Orvillers. We surround Thiepval. Australians yesterday made a fine advance over the old Somme desert, taking two thousand prisoners from ten regiments.

14,000 Prisoners in Three Days.

LONDON, August 24.—1.15 P. M.
A British communique says:—We progressed in the Albert sector during the night, taking prisoners. The attack was resumed early this morning. Since the morning of the 21st in three days fighting, we have taken fourteen thousand prisoners and a number of guns. We carried out a successful local operation last evening northwest of Neuf Berquin and repulsed after sharp fighting, local attacks during nights northward of Bailloul, southward of Loore and northward of Kemmel. Fighting took place to our advantage this morning northward of the La Bassée Canal in the Givenchy sector.

British Nearing Bapaume.

LONDON, August 24.—2.35 P. M.
The British are within two miles of Bapaume.

Aerial Warfare.

German Towns Attacked.

LONDON, August 23.
The Air Ministry announces that, in spite of the enemy's determined protective efforts, consisting of large numbers of aeroplanes and an increasing number of anti-aircraft guns we heavily attacked five important German towns and five aerodromes. We attacked Frankfurt and Cologne on the night of the 21st, with very good results, bombs landing all round stations and barracks. We also successfully attacked the Treves Railway Junction. We heavily bombed four aerodromes hitting many hangars and machinegunned hangars, trains, searchlights and anti-aircraft guns. One of our machines is missing. We attacked the chemical factories at Mannheim yesterday morning. During the heavy fighting on the outward journey, two of our machines were brought down. The remainder successfully bombed the objective. Very fierce fighting occurred on the return journey, as a result of which five other British machines are missing. We destroyed three hostile machines two of which crashed and one fell in flames. We attacked railway sidings at Coblentz in the morning and aerodromes and hangars with good results. All our machines returned. We dropped 194 bombs during the night and twenty-one tons during the day.

Other Reports.

More British Attacks.

LONDON, August 23.
General Rawlinson again attacked to-day southward of the Somme on a front of seven miles and penetrated to a depth of two miles. Hitherto fifteen hundred prisoners have been counted. General Byng also again attacked to-day towards Bapaume and captured Gommecourt.

Useful Gain of Ground.

Important Positions Taken.

London, August 23.
Reuter's correspondent at the British headquarters, wiring to-day, says: In the attack in the Albert sector, some tanks crossed the Ancre in darkness and advanced under cover of the morning mist. Opposition from the direction of Bray was strong, but enemy artillery retaliation consisted mainly of heavy howitzers well back, as the bulk of German fieldguns had been withdrawn. Heavy rifle fire and machinegunning greeted our troops in Albert at ten in the morning on Thursday, but by eleven after street fighting, we had driven the enemy out of the town. We captured fourteen hundred prisoners, including a battalion commander and his staff, a few guns, and numerous machineguns. The Germans had previously evacuated stores. Although, at some points northwards of the Somme, we are still feeling our way through the enemy's deep outpost zone, we nevertheless have made useful gains of ground, taken hundreds of prisoners, and inflicted very heavy casualties. Our own losses have been relatively light, as we have been guided by the doctrine not to be too ambitious when success is likely to be too costly. For this reason, we did not attempt to push through Achiet-le-Grand on Wednesday. The enemy here is in great strength, and is still counter-attacking with fresh reserves. Yesterday night's attack by the Third Army troops beyond the Arras Albert railway gained important positions. We have pushed south of Gommecourt, where heavy fighting continues. The weather is mercifully cooler.

Destructive Air Raids.

83 Enemy Machines Felled.

Germany Unable to Protect Frontier.

LONDON, August 24.
British airmen have had another successful week in heavy fighting, notably between the Albert and the Amiens-Roye road. Sixty-two enemy machines have been destroyed and twenty-one driven down out of control during the week, against twenty-six British missing. Moreover, while the enemy's concentration has been achieved by inactivity in other sectors, British airmen have not abated their destructive raids over enemy territory. The raids on London have ceased for the time being under pressure of events on the battle front, while the British aerial offensive in Germany grows daily in deadliness and power. It can hardly be disguised that Germany is no longer able to protect adequately her immensely long air frontier.

British Air Raids on Germany.

All Machines Return Safely.

London, August 24.
The Air Ministry makes the following announcement. Despite thunderstorms we last night raided aerodrome and rail junction at Esrange causing a fire and considerable damage. We dropped eight tons of bombs on Thursday night on aerodromes at Folsperweiller setting fire to several large sheds and hangars. We attacked chemical works at Saarabre with excellent results. Fires and explosions were caused. Three of our machines are missing. We bombed on Friday aerodrome at Buhl and Rail Junction at Treves. Several bursts were observed on the station and on the railway. All our machines returned.

ప్రజాభిప్రాయములు

I బాలసరస్వతీ కవిత్వపురీక్ష.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, ఈ సంతకము జూలై నెలయందు జరుపబడిన బాలసరస్వతీ కవిత్వపురీక్షయందు క్రందిబాలురు కృతాంశులైన తెలుగు పండితుల సంతకములు మున్నము మొదటిపాఠమున బంగారుపతకము, రెండవపాఠము మూడవపాఠమున పతకము గ్రంథములును బహుమానముగా పంపించును.

కొత్తురెడ్డి గిరిరాములు (మొదటిపాఠము) కొత్త కొట వెకోబాపు డిగ్రీ రామచంద్రశాస్త్రి, గుంటు సుబ్రహ్మణ్యము, గుంటెల్ల వేంకటరమణశాస్త్రి, భూబాలిశాస్త్రి, ఇస్వామి (రెండవపాఠము) అవ్వ ఈశ్వరయ్యశాస్త్రి, పి. శేషగిరి మూడవపాఠము, పంచాంగం సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, బహుపతులెప్ప దొంగునది యిమ్మందు తెలుపబడును.

పెనుకొండ వా. వాసుదేవరావు, పరివత్కార్యదర్శి

II గ్రామపంచాయతీలు.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, పితామహసంస్థానం కొమరగిరి గ్రామమున నిడివరలో నొక పెత్తనవాడు మండెను. పాటములకు నీటి సప్లయ నెచ్చుడిగ నే జరుగుచుండెను. ఈ సంతకమున ఆ గ్రామములో నుండే వర్షమున కొక పెత్తనదారుని ఏర్పరుచుట నివాసం అంగీకరించివారట. బ్రాహ్మణులలో నొకరిని బట్టిలో నొకరిని రెడ్డలో నొకరిని అదివెలమలలో నొకరిని నాలుగు పెత్తనహోదాలకు నలుగురును నియమించిరి. కావునలోమాత్రం ఎవరిని నియమించలేదు. అందులో కూడ నొకరిని ఏర్పర్చునయెడల నీరు వగయిరాలు సప్లయ కాకవు. అందువలన పంచాయతీకి తమముకో నక్కటలేదు. ఈ ప్రకారము ప్రతిగ్రామము కూడ ఏర్పర్చిన మిక్కిలి అవకాశముగా నుండగలదు.

అదిరాజు పోమన్న.

III నల్లమందు దుర్వ్యసనము.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, నల్లమందు దుర్వ్యసనములో వ్యాప్తమైయున్న శ్రామకు. గంజాయిదమ్ము, చుట్టలు, జూడము, నల్లమందు మొదలగు దుర్వ్యసనములలో మాటికిముప్పాటికీ చొప్పున నల్లమందు అలవాటుపడి యున్నాడు. అనేకమంది నీడలుకూడ నల్లమందు కారణములలో నల్లమందు చేయుట కారంభించి అలవాటుపడి యున్నారు. ఇప్పుడు నల్లమందు తులం 1 కిరూ 1-0-0 చొప్పున అమ్ముచున్నారు. అలవాటుపడిన నీడలకు చాలకష్టముగ నుండి మానుకొనుటకు చూచుచున్నారు. వైద్యశాస్త్రవేత్తలు, ఆకు భవకాలురు వీనిని గమనించి యిదొక్కసారి నీవారణముగుటకు దగిన ఆధారము చూపించిన ముఖ్యముగా ప్రజలకు మహావకారము చేసినవారగుదురు. అట్టి ఆధారము ప్రతికాముఖమున బ్రచురింప కోరెదను. విశాఖపట్టణము. అంక రాజు సుబ్బారావు శర్మ

IV రైతుల ఘోరమైన మొరట.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, బందరుతాలూకా ఆముకాలపల్లి మండేటిపల్లి గ్రామములకు కాల్యకునీరువచ్చినదిగాయిత పానోదకమునకు గాని నేవ్యమునేకొనుటకుగాని యింతవఱకు నీరులేక బహు ఇక్కట్లు పాలగుచున్నాను. అయినను మెయిన్ కాల్యకు నీరు వంతులప్రకారం వచ్చినచో నంతు ఆఖరువరకు అన్ని కాల్యలు తెరచి మకాల్య మూసివేయుటయను వంతు ఆఖరున మాకాల్య తెరచుటయను సంభవించుచున్నది. ఇట్టిలోపములను మానెక్కొ ఓవోశీయరు వారితో మొదటిగా వారు ముగ్రామములకు తాము వోవోశీయరు కామనియ నెల విచ్చియున్నాడు. ముగ్రామములయెడ ఇంత పరాకాష్ఠను తెలియచుటకు జూడ మేమెన్నడు వీరికి చేసినపాపమో మాకాల్యచేసిన పాపమో తెలియకున్నది గాని వీరు నడిన రీతిగా మాకు ఏర్పడిన వోవోశీయరుగారు ఎక్కడనున్నారో వారు మాయకొట్టను ఎప్పుడు తొలగించుదురో తెలియకున్నది. ఇప్పుటికి ఆముకాలపల్లి క్రింద యె. 500 లు బంజరుగా పడి

యున్నది. ఆముకాల్య చచ్చిపోవుచున్నది. ఆగడ్డు నెలఖరు లోగా సాగుజరుగనిచో సర్కారుసెక్కులు చెల్లును నన్ను కనులేదు. ఆముకాలపల్లి పంటకాల్య మొగ మొదలు లంబాడి రోడ్డువరకు పంటకాల్యకుండే మామూలువంతును ప్రకారం వచ్చెడి నీరు రాకుండ మూసి దిగుర మొకభూములకు నీరు నడిచే వోవోశీయరుక్రిందగా మా తూములు తీయించు వోవో శీయరు ఎక్కడనున్నారో తెలియకున్నది.

గ్రామవాసులు.

V రెడ్డ మహాజనసభ.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, రెడ్డ సంఘాధ్యక్షులు నల్ల గుంటూరు మండల మందలి నంబూరియందు కోటిరెడ్డిగారి యాజమాన్యమున నొక సభయను, గతకర్తవ్యము నెల్లూరుపురంబున మునగాలరాజు వారి యాజమాన్యమున నొకసభయను, అతివైభవముగ జరిగి నవి. అందఱు దీర్ఘానిందిలో ఎట్టికట్టుబాటు లొనర్చుకో, ఆసభాధనననునకు దెలియనలెను గాని ఇతరులకు దెలియదు. మరువత్సరము ఆమహాసభ ఎచ్చట జరుగు నది యెవ రాహ్మణినించి నదియు దెలియకులేదు. ఇప్పుడు మనలో కొందరు ముదుగులులు, సభలు సభలంటారు. సభలలో ఏమన్నది? ఒకటిరెండు రూపాయలు ప్రతి నిధులనిరునుమిచ్చి, సభలో వువుమా, కాఫీ లడ్డుండలు కొని కొనరి వలయునంత దిని (వచ్చిరాని) మాటలురెండు సభయందు జెప్పి వెళ్ళుటయే గాని ఏలాటి ప్రయోజనము లేదు అని చెప్పవలెను. అట్టివారితో ఏకీభవించి కాబోలు రెడ్డిహోదాయలు మరచియున్నారు. మనసంఘాభివృద్ధికి ఆసభాధనకు ఈ మహాసభా నిర్వహణమునకు దేశసేవారాధనతత్పరులగు పాసకా పట్టాభి రామా రెడ్డి గారును, పెద్దటి ఆది నారాయణ రెడ్డిగారును, పెద్దటి వెంకటరెడ్డిగారును, కాటం రెడ్డి ఆదినారాయణ రెడ్డిగారును, గురపాటి చూనాదిరెడ్డి గారును, గురపాటి బలరామరెడ్డిగారును, గుద్దపల్లి రామ చంద్ర రెడ్డిగారును, కట్టచుంచి భాస్కరరెడ్డిగారును, మొగిలి రెడ్డి నారాయణసామి రెడ్డిగారును, మినుమూడి నారాయణ సామిరెడ్డిగారును ఇంకను నుండగల రెడ్డిహోదాయులు వలయునంత జేయుకొనెనొగి కృషిసలపవలెను. ఆంధ్రదేశము లగు రెడ్డివలభూషణములారా! మహాశయలారా! మనసంఘమున కిట్టి సభలు ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి యావశ్యకమై యున్నది. ఈ విషయముంగూర్చి నేను జేరిగ వర్ణింపవలెను. లేదు. భర్తజ్ఞానులకు తాళలమై వికమత్యమునకును, విద్యాభివృద్ధికి గారింజుతమై మహాప్రయోజనకారి గాగలదు. ఇట్టి మహాసభ ఏమయమున నుపేక్ష చేయుట మనకుభర్తవ్యమో ఇమ్మహాసభ ఏవిధముగ జరుగవలయును, ఎచ్చట సమావేశపరచవలెను మొదలగు విషయములు నిర్ణయించి త్వరలో సభజేసి రెడ్డసంఘమునకు, పన్నెదేత్తు రెని, రెడ్డిహోదాయులను విషయ పూర్వముగ బ్రార్థించుచు విమించుచున్నాను

తిరుతిరితాలూకా బూదూరు, రామానుజులు రెడ్డి చిన్నాడ.

VI నీటితీరువ హెచ్చుచేయుట.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకునకు:

అయ్యో, రయితులు రాజధాని పరాయణులు, నోరు లేవారు, నీడవారు, అమాయకులు. వీరి కష్టములు దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది. వీరికృత్రి వ్యరపాము. ప్రభుత్వము వారికి ప్రధానమైన నిజమైన ఆదా చెల్లించువారు వీరు. ప్రభుత్వమువారిచే జరుగకగా జూడబడువారును వీరే. ఏ కొత్తపన్ను సృష్టింపబడినను వీరి నెత్తిపై పడజేయజూతురు. మాకు విద్యలేక. దినగూడును కట్ట గుడ్డవలేదు. కలరా మహుచి విషజ్వరములకు ముగ్రామములే ఆటపట్టు ప్రత్యేకముగ పరోక్షముగను పాలకుల కి సంగతులు తెలిసినవేగాని, నివారణోపాయమునకు పూనరు. కాని మాటలలో ప్రేమకురిపించుటకు కొరలేదు. ఇందుకు మంత్రిగారి వాక్యములే ప్రమాణములు. కాటకముచే రయితులలో పలువురు ప్రాదుల భుజించువారుదు. మూడు విత్తనములకా గింజులలేవు. కొక్కుములా ఆపరూపమైనవి కృష్ణనేటి చాలినంత నీరు మెసంగుటలేదు. చేత దెబ్బలేదు. సరిగదా అప్పిచ్చువారును లేరు. బాకీదాన్ల తొందరలే దివాలాశీయవా రెక్కువై నారు. కష్టపుదినములలో అలవిడ్లల మెట్టు వీరింతుమా పరమేశ్వరా అని అల్లాడు నీ దినములలో "వీరనైవేయ చేతులు యె 1-కి 5-0-0 నుండి 6-4-0 తీరునను హెచ్చుచేయ దలచితిమి. ఆత్మ పరిణచెప్పకొనుటకు రెండుమాసములు గడచిచ్చితి మని చెప్పి ప్రభుత్వమువారు నెలరోజుల క్రిందట ప్రకటించి గదా! వ్యవసాయతరుణమై నీరులేక నాల్గుగాక కడగండ్లపడుచు యీ ప్రకటన విని నిశ్చేష్టులైరి గాని వేరుగాదు. నెలభుక్తి అయినది. నెలరో మెంట్లు భూముల రయితులు తమకు మార్పు లేదుగదా అని యెపేక్షించినవారిని కొంద రనుకొనుచున్నాను.

అట్లెన్నడయిన ఉపేక్షించుట భర్తవ్యమో? రయితులలో ఎక్కడ. ఎవరికి ఏ చిక్కులు తటస్థించినను, అందును నివారణకై కృషి చేయుట పరమభర్తవ్యము. జమీరయితులకు అంతో భవ వీరిని జరు ప వ ల యు నో తెలియను. ఇప్పుటి పన్ను మార్పులలో వీరికే హెచ్చున పన్ను మార్పు రానున్నట్లు బాధపడగలను. "వెనుకకు వెళ్ళిన తన్ను, ముందుకు వెళ్ళిన పాదపు అనుబంధు నీరిని జమీరానాల్ల కలవకను, ప్రభుత్వమువారి క ప్రక్కను బిత్తిడి తే గుంచునరు. భవనములు పోవకు బడిగలవారును నగుటచే వీడ రైతులకు వీరికిమాటలే ఉన్నత వ్యాపకములకీర్చి తమపట్టు నెరచేర్చుకొనుటలో జమీరానాల్లకై అగ్రహార మిచ్చుకొనుట, ఎవరూ బిత్తి పంపించే మామూలు వినుటకు ఎవరికి వారు తమకు వాస్తవ్యులై నట్లు తెలుసు. ఆరుదని సంతకముల కుభ్యులి, పి. రి. గా వెళ్ళిం చి పి. రి. గు 6-4-0 గా మార్పు జూతుట రయితులకు బిత్తిడి వంద చేయుటకాని వేరుగాదు. ఇందుచేతనే పట్టణము లెవరూ నెలరో మెంట్లు పద్ధతి నన్ని పొంతిమలను నవలంబించి కె నెట్టవలెనని ఎన్ని మహాజనసభలో 80 సంవత్సరములనుండి మొదలగుచున్నవి కృష్ణ అనకట్టు నెట్టుబడి వైరి పొడికి సాటు 1 కి రు 10-0-0 వైగా లాగము గిట్టుచున్నట్లు కొంత కాలము క్రిందట ప్రభుత్వమువారే నుడివియించిరి తొలిలో జాలకన్న పన్ను హెచ్చుచేయుటకు హేతువు భవనకృత్తి, యద్ధపు తొందరలే దెబ్బకావలసినచ్చినను ప్రజలందరికి సమానుగాకలసినచ్చు పన్నెదయినను సృష్టింపదగునుగాని పన్నులు భారములచే క్రొంగిపోవు రయితులలో క్రింద నె యీరును నుట ఆక్రమము. భవిష్యలగు రయితులకుండి చిలిమినో చిలి మినో, ముద్దలుముక్త పుంబొట్టు వనూలుచేయు అధికార్లు గూడ రయితుల పన్నులు తెనుగరా? ఈ పన్ను నిరుపేదలకు కూడవలెద. ప్రభుత్వమువారు తల వెట్టినపని సాధారణముగా మానరు. వారి మనములనాటగలిగినంత తీవ్రాంధోళన జరిగి అంగీకారమును ఘోషించినగానిక నైత్తిమాడరు. ఎ. బి. క్లాసుల సందర్భమునను, అయకట్టు నిర్ధారణలై కొంతమాగానిని ఎత్తివేయదలచినప్పుడును, ల్యాండు సెన్సెస్ కృత్తిచేసెదమనిన పప్పును జరిపిన ఆంధోళనకన్న అధికమైన మొరటిడిక నెంట్టుండు ప్రభువుగారు రయితుల ఎవ దయదలంపకుండరు. సంక్షిభావచరసరము. మొదర్ల రామచంద్రరావుగారు వచ్చెగా అనధికార సభ్యులును, జిల్లాసభయు మాజీకు కయికలారు తాలూకారయితులు సంఘములును గ్రామసంఘములునుకలితర గ్రామవెడ్డలును సభిలుజరిపి అనంగీకారమును తెల్లగ్రామాల మూలమును దెప్పుటెవక మూలమునను, మరేసిండుట కర్తవ్యము.

ఆగడ్డు 20 గురుజాడ. గురుజాడ భాష్కరరావు.

ii ఆంధ్రప్రతికా సంపాదకునకు:

అయ్యో, 3-8-1918 తేదీని జరిపిన మాజీకు తాలూకా రైతుల సంఘసభయం దామోదించబడిన ఆయకట్టునుండి తొలగించు భూములు వెనకొస్తులును గురించిన తీర్మానములు మద్రాసు రెవిన్యూ సెక్టరీ జిల్లాకలెక్టరుగారికి పంపగా తృప్తికరములగు జవాబు లిచ్చుకపోవుటయు, అందువీడ సంఘమువారు జిల్లాకలెక్టరుగారికి వ్రాయుటలో విధిలేక అట్టి విధానము లిట్టి యసంగిధృక్తియందు ఆములనందు రెడ్డి రైతులయందు అశాంతి కలుగజేయుట రాజ్యాంగమునకు గాని రైతులకుగాని శ్రేయస్కరముగాదనియు ప్రభుత్వవేయనిమిత్తయును రైతులచొగక్షేచమునిమిత్త మట్టివిధానములు యుద్ధపరిసమాప్తి యగునఱకు ఆములనందు లేకుండ జేయుట ముఖ్యాంశమనియు వివరించియుండిరి. ఆసమస్యలగురించి జిల్లాకలెక్టరుగారికిని రివిన్యూవోర్డువారిని ఉత్తరప్రద్యుత్తరములజరిగి యొకవిధముం రైతులకు కొంచెములాభముచేసారి నని అందులకు మనజిల్లా కలెక్టరుగారు ఏ.వై. జి. కాండల్ వొరగాలే ముఖ్యకారకులగుటచే సంఘమువారు వారికి కందనములు సమర్పించుచుండిరి. ఇంకను ప్రభుత్వమువారు పరమ్యరింపవలసిన సమస్యలు వెళ్ళుచున్నను మూలము నక్కమీద తాటిపండు పగు రీతి పంటలు పండక రైతులు బహుభంజములపాలై, లంచములపాలై కాటకముల పాలై ఆపారమైన నష్టమును పొందుచున్న ఆశాంతిదినములలో తిరిగి నీటితీరుకను వృద్ధిచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రుద్దేసిండుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టియశాంతికాటకపు దినములలో ప్రభుత్వమువారిట్టి సమస్యను ప్రవేశపెట్టుట రాజ్యాంగమున కెంతమాత్రము లాభకారి కాకపోగా రైతులం దెబ్బకొ యాంధోళన బయలుదేరుటకు కారణ మగుచున్నదిగాన అట్టి నీటితీరుకను వృద్ధిపన్ను నేర్పాట్లనుండి విరమించుట కడు శ్రేయస్కరమని ప్రభుత్వము వారికి విన్నవించుచున్నాను.

శంకర వేంకటేశ్వరరావు. సంయుక్త కాగ్యదర్శి. ముస్తాబాద. మాజీకు తాలూకా రైతుల సంఘము.

